CODUL DE ETICĂ
AL PERSONALULUI DIN SPITAL
2026

C U P R I N S

PREAMBUL

- **A.** PREAMBUL - DOMENIUL DE APLICARE SI PRINCIPII GENERALE
- **B.** ETICA ŞI DEONTOLOGIA MEDICILOR
- **C.** ETICA ŞI DEONTOLOGIA ASISTENTULUI MEDICAL GENERALIST ŞI A ASISTENTULUI MEDICAL
- **D.** ETICA ŞI DEONTOLOGIA BIOCHIMISTULUI, BIOLOGULUI SI CHIMISTULUI
- **E.** ETICA ŞI DEONTOLOGIA FARMACISTULUI
- **F.** ETICA ŞI DEONTOLOGIA CONSILIERULUI JURIDIC
- **G.** ETICA ŞI DEONTOLOGIA PENTRU PERSONALUL NEMEDICAL
- **H.** METODOLOGIA STABILIRII RISCURILOR SI VULNERABILITATILOR ETICE
- **I.** DISPOZITII FINALE

INREGISTRARI CONEXE CODULUI DE ETICA SI DEONTOLOGIE:

1. Registrul riscurilor etice
2. Registrul riscurilor de integritate si coruptie

ANEXE:

Anexa 1. MODEL – Test verificare cunostinte medici - Codul de etică și deontologie al medicului
Anexa 2. MODEL – Proces-verbal de testare
Anexa 3. MODEL – Dispozitie Privind verificarea cunoștințelor referitoare la Codul deontologic al medicului
Anexa 4. MODEL – Test verificare cunostinte medici - Codul de etică și deontologie al asistentului medical generalist, moasei si asistentului medical
Anexa 5. MODEL – Proces-verbal de testare
Anexa 6. MODEL – Dispozitie Privind verificarea cunoștințelor referitoare la Codul deontologic al asistentului medical generalist, moasei si asistentului medical
Anexa 7: MODEL – chestionare standardizate pentru raportarea către DSP a normelor de respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în serviciile de sănătate
Anexa 8: Tabel nominal de luare cunostinta a Codului de etica si deontologie

A. PREAMBUL - DOMENIUL DE APLICARE SI PRINCIPII GENERALE

Viziunea, misiunea si valorile Codului de etica si deontologie medicala sunt cele aprobate in Planul strategic si planul de management ale spitalului.

In domeniul calitatii acestea sunt:

VIZIUNE:

Existam ca sa inbunatatim viata pacientilor nostri.
Cel mai bun rezultat, pentru fiecare pacient, de fiecare data.

Viziunea conducerii spitalului in domeniul calitatii este de a dobandi si mentine o reputatie la cote maxime a spitalului prin calitate. Calitatea serviciilor furnizate de spital trebuie sa constituie un exemplu pentru unitatile medicale similare si o recomandare pentru pacientii nostri.

Conform Strategiei de dezvoltare a spitalului si declaratiei managerului, privind politica in domeniul calitatii, obiectivele noastre, privind asigurarea și îmbunătățirea calității serviciilor și siguranței pacientului sunt:

- plasarea permanentă a pacientul în centrul atenției;
- dezvoltarea managementului spitalului pe baze clinice;
- managementul riscurilor;
- creșterea calității actului medical prin pregatire profesională continuă și învățarea din erori a întregului personal;
- organizarea și îmbunătățirea comunicării între profesiniști și între personalul medical si pacient și aparținători;
- colaborare profesională între persoane și echipe medicale din spital și din alte unități sanitare cu care vom încheia protocoale de colaborare pentru asigurarea unei asistențe medicale integrate inter și multi disciplinară;
- asigurarea eficacității și eficienței actului medical, prin autoevalurea și îmbunătățirea continuă a protoalelor de diagnostic și tratament și a procedurilor privind organizarea acordării serviciilor de sănătate;
- creșterea gradului de utilizare a resurselor prin o mai bună planificare a activității;
- instruirea permanentă a personalului pentru asigurarea flexibilității și mobilității acestuia;
- obținerea satisfacției pacienților, a angajaților și a tuturor părților interesate prin calitatea serviciilor oferite;
- conformarea cu cerințele legale în domeniul calității aplicabile activității desfășurate;
- implicarea fiecarui angajat în scopul aplicării politicii in domeniul calității prin inițiative, performanțe, responsabilitate si colaborare permanentă.

Principiile care guverneaza Codul de etica si deontologie sunt:

RESPECT

- tratam pe toata lumea: pacienti, familie , colegi cu demnitate

COMPASIUNE

- asiguram cea mai buna ingrijire cu sensibilitate si empatie

INTEGRITATE

- aderam la cele mai inalte standarde de professionalism, etica si responsabilitate personala, demn de increderea pe care pacientii ne-o acorda

MUNCA DE ECHIPA

- pretuim contributia tuturor, imbinand talentele individuale

EXCELENTA

- oferim cel mai bun rezultat posibil si servicii de cea mai buna calitate prin efortul fiecarui membru al echipei

TAMADUIRE

- inspiram speranta si hranim starea de bine a persoanei ca intreg respectand nevoile fizice, emotionale si spirituale.

DOMENIUL DE APLICARE SI PRINCIPII GENERALE

ART. 1 Domeniul de aplicare

(1) Codul de etica al personalului din cadrul spitalului reglementează normele de conduită etică a întregului personal.

(2) Normele de conduită etică prevăzute de prezentul cod sunt obligatorii pentru personalul din cadrul spitalului.

ART. 2 Obiective: Obiectivele prezentului cod urmăresc să asigure creşterea calităţii întregii activităţi a instituţiei medicale, o bună administrare în realizarea interesului public, precum şi eliminarea birocraţiei şi a faptelor de corupţie prin:

1. Reglementarea normelor de conduită etică necesare realizării unor raporturi sociale şi profesionale corespunzătoare creării şi menţinerii la nivel înalt a prestigiului instituţiei publice şi al personalului;
2. Informarea publicului cu privire la conduita etică la care este îndreptăţit să se aştepte din partea personalului în exercitarea funcţiei;
3. Crearea unui climat de încredere şi respect reciproc între cetăţeni şi personalul din cadrul spitalul.

ART. 3 Principii generale: Principiile care guvernează conduita profesională a personalului sunt următoarele:

1. Prioritatea interesului public - principiu conform căruia personalul are îndatorirea de a considera interesul public mai presus decât interesul personal, în exercitarea atribuţiilor funcţiei;
2. Asigurarea egalităţii de tratament a cetăţenilor - principiu conform căruia personalul are îndatorirea de a aplica acelaşi regim juridic în situaţii identice sau similare;
3. Profesionalismul - principiu conform căruia personalul are obligaţia de a îndeplini atribuţiile de serviciu cu responsabilitate, competentă, eficientă, corectitudine şi conştiinciozitate;
4. Imparţialitatea şi nediscriminarea - principiu conform căruia angajaţii sunt obligaţi să aibă o atitudine obiectivă, neutră faţă de orice interes politic, economic, religios sau de altă natură, în exercitarea atribuţiilor funcţiei;
5. Integritatea morală - principiu conform căruia personalului îi este interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru el sau pentru altul, vreun avantaj ori beneficiu moral sau material;
6. Libertatea gândirii şi a exprimării - principiu conform căruia personalul poate să-şi exprime şi să-şi fundamenteze opiniile, cu respectarea ordinii de drept şi a bunelor moravuri;
7. Cinstea şi corectitudinea - principiu conform căruia, în exercitarea funcţiei şi în îndeplinirea atribuţiilor de serviciu, personalul trebuie să fie de bună-credinţă şi să acţioneze pentru îndeplinirea conformă a atribuţiilor de serviciu;

ART. 4 Termeni: În înţelesul prezentului cod, expresiile şi termenii de mai jos au următoarele semnificaţii:

1. Personal ori angajat - persoana încadrată şi numită într-o funcţie in cadrul spitalului, în condiţiile Legii nr. 53/2003, cu modificările ulterioare.
2. Funcţie - ansamblul atribuţiilor şi responsabilităţilor stabilite, în temeiul legii, în fişa postului;
3. Interes public - acel interes care implică garantarea şi respectarea de către spital, a drepturilor, libertăţilor şi intereselor legitime ale cetăţenilor, recunoscute de Constituţie, legislaţia internă şi tratatele internaţionale la care România este parte, precum şi îndeplinirea atribuţiilor de serviciu, cu respectarea principiilor eficienţei, eficacităţii şi economicităţii cheltuirii resurselor;
4. Interes personal - orice avantaj material sau de alta natură, urmărit ori obţinut, în mod direct sau indirect, pentru sine ori pentru alţii, de către personal prin folosirea reputaţiei, influenţei, facilităţilor, relaţiilor, informaţiilor la care are acces, ca urmare a exercitării atribuţiilor funcţiei;
5. Conflict de interese - acea situaţie sau împrejurare în care interesul personal, direct ori indirect, al angajatului contravine interesului public, astfel încât afectează sau ar putea afecta independenţa şi imparţialitatea sa în luarea deciziilor ori îndeplinirea la timp şi cu obiectivitate a îndatoririlor care îi revin în exercitarea funcţiei deţinute;
6. Informaţie de interes public - orice informaţie care priveşte activităţile sau care rezultă din activitatea unităţii sanitare, şi care este stabilită astfel de către conducerea instituţiei, în baza prevederilor legale în vigoare, indiferent de suportul ei;
7. Informaţie cu privire la date personale - orice informaţie privind o persoană identificată sau identificabilă.

Art. 5. Standarde etice în serviciile de sănătate privind respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilităţi

(1) Standardul respectării drepturilor omului
Serviciile de sănătate trebuie să fie furnizate cu respectarea deplină a drepturilor fundamentale ale persoanelor cu dizabilități, fără nicio formă de discriminare directă sau indirectă.
Cerințe etice:
- recunoașterea egalității în drepturi a tuturor pacienților;
- acces egal la servicii medicale de calitate;
- interzicerea tratamentelor degradante sau inumane.

(2) Standardul respectării demnității umane
Persoanele cu dizabilități trebuie tratate cu respect, considerație și empatie, indiferent de tipul sau gradul dizabilității.
Cerințe etice:
- utilizarea unui limbaj respectuos, non-stigmatizant;
- protejarea intimității și vieții private;
- evitarea atitudinilor paternaliste sau condescendente.

(3) Standardul autonomiei și autodeterminării
Persoanele cu dizabilități au dreptul de a lua decizii informate privind propria sănătate și îngrijire.
Cerințe etice:
- obținerea consimțământului informat într-o formă accesibilă;
- respectarea dreptului de a accepta sau refuza tratamente;
- sprijin în luarea deciziilor, fără substituirea voinței persoanei.

(4) Standardul accesibilității universale
Serviciile de sănătate trebuie să fie accesibile fizic, informațional și comunicațional pentru persoanele cu dizabilități.
Cerințe etice:
- adaptarea spațiilor (rampe, lifturi, semnalizare);
- furnizarea informațiilor în formate accesibile (braille, audio, limbaj simplificat);
- acces la interpreți (ex. limbaj mimico-gestual).

(5) Standardul nediscriminării și egalității de șanse
Nicio persoană nu poate fi exclusă sau tratată diferit din cauza dizabilității sale.
Cerințe etice:
- tratament egal în acordarea serviciilor medicale;
- adaptări rezonabile pentru nevoile individuale;
- combaterea stereotipurilor și prejudecăților.

(6) Standardul centrat pe persoană
Îngrijirile trebuie să fie adaptate nevoilor, preferințelor și valorilor persoanei cu dizabilități.
Cerințe etice:
- implicarea activă a persoanei în planul de îngrijire;
- respectarea ritmului și capacităților individuale;
- colaborarea cu familia sau susținătorii, cu acordul persoanei.

(7) Standardul comunicării etice și eficiente
Comunicarea trebuie să fie clară, adaptată și respectuoasă.
Cerințe etice:
- utilizarea unui limbaj clar și accesibil;
- verificarea înțelegerii informațiilor transmise;
- respectarea preferințelor de comunicare ale persoanei.

(8) Standardul confidențialității și protecției datelor
Informațiile medicale ale persoanelor cu dizabilități trebuie protejate cu strictețe.
Cerințe etice:
- respectarea confidențialității indiferent de dizabilitate;
- acces limitat la datele personale;
- informarea persoanei privind utilizarea datelor sale.

(9) Standardul siguranței și protecției împotriva abuzului
Persoanele cu dizabilități trebuie protejate împotriva neglijării, abuzului sau exploatării.

Cerințe etice:

- identificarea și raportarea situațiilor de risc;
- politici clare de prevenire a abuzului;
- intervenție promptă și adecvată.

(10) Standardul formării profesionale continue

Personalul din sănătate are obligația etică de a fi instruit privind drepturile și nevoile persoanelor cu dizabilități.

Cerințe etice:

- formare periodică în domeniul eticii și drepturilor omului;
- dezvoltarea competențelor de comunicare și relaționare;
- promovarea unei culturi organizaționale incluzive.

(11) Standardul participării și consultării

Persoanele cu dizabilități trebuie implicate în evaluarea și îmbunătățirea serviciilor de sănătate.

Cerințe etice:

- consultarea pacienților privind calitatea serviciilor;
- mecanisme accesibile de feedback și reclamații;
- respectarea dreptului la exprimare liberă.

(12) Standardul responsabilității instituționale

Instituțiile de sănătate au responsabilitatea de a implementa și monitoriza respectarea standardelor etice.

Cerințe etice:

- politici interne clare privind dizabilitatea;
- monitorizarea respectării standardelor;
- sancționarea abaterilor etice.

Atr. 6. Indicatori de evaluare a graduluii de mplementare a Codului de etica si deontologie medicala

(1) Indicatori de structură

- existența unei politici scrise privind persoanele cu dizabilități (DA/NU);
- existența materialelor informative accesibile (%);
- număr personal instruit/total personal (%).

(2) Indicatori de proces

- procent personal instruit anual;
- număr sesiuni de training organizate/an;
- procent personal care promovează testarea post-training;
- număr adaptări rezonabile realizate.

(3) Indicatori de rezultat

- nivelul de satisfacție al pacienților cu dizabilități;
- număr reclamații privind discriminarea;
- timp de soluționare a sesizărilor;
- îmbunătățirea scorurilor la chestionarele de monitorizare.

B. CODUL DE ETICA SI DEONTOLOGIE MEDICALA AL MEDICULUI

Acte normative: *CODUL DE DEONTOLOGIE MEDICALĂ din 30 octombrie 2025 al Colegiului Medicilor din România Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 1141 din 10 decembrie 2025 Notă: Conținut de HOTĂRÂREA nr. 2 din 30 octombrie 2025, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1141 din 10 decembrie 2025.*

CAPITOLUL I: Dispoziţii generale

ARTICOLUL 1 Domeniul de aplicare

(1) Prevederile prezentului cod de deontologie medicală (Cod) sunt obligatorii pentru toţi medicii care sunt membri ai Colegiului Medicilor din România (CMR), precum şi pentru medicii care au dreptul de a presta, temporar sau ocazional, servicii

medicale pe teritoriul României.
(2) Medicul se va asigura că sunt respectate principiile etice care stau la baza cercetării medicale, prevederile din Declaraţia de la Helsinki, din Convenţia de la Oviedo şi Regulamentul European nr. 536/2014 privind studiile clinice intervenţionale cu medicamente de uz uman, precum şi că există avizul organismului de reglementare a aspectelor etice de la nivel local sau naţional, după caz.
(3) CMR şi colegiile teritoriale au obligaţia de a monitoriza şi de a lua măsuri pentru asigurarea respectării prevederilor prezentului cod.
ARTICOLUL 2 Comportamentul medicului în societate Medicul are obligaţia de a menţine permanent o conduită demnă şi responsabilă în societate, păstrând o stare fizică şi psihică adecvată exercitării profesiei. Este interzis orice comportament sau atitudine care ar putea afecta capacitatea de judecată profesională sau prestigiul profesiei medicale, indiferent de contextul în care acestea se manifestă.
ARTICOLUL 3 Definiţii În înţelesul prezentului cod, următoarele noţiuni sunt definite astfel:
a) diligenţă - standard de conduită al medicului, constând în exercitarea profesiei cu responsabilitate, atenţie, profesionalism şi prudenţă, fără obligaţia de a garanta vindecarea pacientului;
b) clauză de conştiinţă - dreptul medicului de a refuza un act profesional contrar convingerilor sale morale, religioase sau etice, fără a pune în pericol viaţa ori sănătatea pacientului, fără a încălca prevederile legale aplicabile şi drepturile pacientului, cu condiţia asigurării continuităţii îngrijirilor medicale.

CAPITOLUL II: Principii fundamentale ale exercitării profesiei de medic

ARTICOLUL 4 Scopul şi rolul profesiei medicale Întreaga activitate profesională a medicului este dedicată apărării vieţii, sănătăţii şi integrităţii fizice şi psihice ale fiinţei umane.
ARTICOLUL 5 Nediscriminarea Actul profesional şi întreaga activitate a medicului se vor exercita fără discriminare.
ARTICOLUL 6 Respectarea demnităţii fiinţei umane
(1) În toate situaţiile, actul medical, în orice formă sau modalitate s-ar desfăşura, se va face cu respectarea demnităţii umane ca valoare fundamentală.
(2) Respectul trebuie să continue şi după decesul pacientului.
ARTICOLUL 7 Primordialitatea interesului şi a binelui fiinţei umane În deciziile sale profesionale, medicul trebuie să se asigure că viaţa, sănătatea, integritatea fizică şi psihică ale pacientului primează în raport cu interesul societăţii sau al ştiinţei.
ARTICOLUL 8 Obligaţia respectării normelor profesionale şi de conduită
(1) Medicul trebuie să depună diligenţele şi să se asigure că deciziile profesionale şi intervenţiile medico-chirurgicale realizate respectă normele profesionale şi de conduită medicală.
(2) Medicul este obligat să respecte principiul practicării medicinei bazate pe dovezi.
ARTICOLUL 9 Caracterul liberal al profesiei medicale şi independenţa profesională
(1) Medicul îşi apără independenţa profesională şi respinge orice ingerinţă în decizia profesională din raţiuni de rentabilitate economică sau de ordin administrativ.
(2) Medicul va depune diligenţe pentru a optimiza din punct de vedere medical modul de alocare a resurselor disponibile pentru pacienţii săi, pe criterii juste, echitabile şi prudente.
(3) Medicul are dreptul şi obligaţia de a refuza orice dispoziţie administrativă care contravine standardelor medicale, bunelor practici sau siguranţei pacientului, fără a putea fi sancţionat pentru acest refuz justificat.
(4) Medicul are libertatea de a lua deciziile cu caracter medical pe care le consideră necesare pentru prevenţia bolilor, diagnosticarea şi tratarea pacientului, în limitele legii, în acord cu resursele disponibile, standardele de bună practică, ghidurile, protocoalele şi procedurile operaţionale aprobate.
(5) În momentul încheierii unui contract având ca obiect activitatea profesională, medicul se va asigura că prevederile contractuale nu aduc atingere independenţei sale profesionale, calităţii actului medical, legii sau normelor deontologice din prezentul cod.
ARTICOLUL 10 Exerciţiul profesiei medicale şi caracterul necomercial al actului medical

(1) Profesia medicală nu poate fi practicată exclusiv ca o afacere/activitate comercială.
(2) Exercitarea profesiei medicale are un caracter ştiinţific, umanitar şi etic, fiind orientată spre interesul pacientului, şi nu urmăreşte doar obţinerea unui câştig financiar ca scop principal.
(3) Sunt interzise comportamentele care denaturează relaţia medicală în una comercială.
ARTICOLUL 11 Caracterul relaţiei medic-pacient Relaţia medic-pacient este exclusiv profesională şi are la bază competenţa medicului şi respectarea de către pacient a recomandărilor medicale, în urma consimţământului informat.
ARTICOLUL 12 Obligaţia diligenţei de mijloace
(1) Medicul îşi dedică întreaga ştiinţă şi pricepere sănătăţii pacientului său.
(2) Medicul va depune diligenţe pentru a maximiza beneficiul medical pentru pacient, în funcţie de situaţia medicală a acestuia, competenţa medicului curant şi de resursele disponibile.
(3) Medicul are obligaţia să facă demersurile necesare şi posibile pentru a facilita transferul către altă unitate medicală, atunci când consideră că este în beneficiul pacientului.
(4) Medicul nu garantează niciodată rezultatul actului medical.
ARTICOLUL 13 Principiul specializării profesionale
(1) Medicul îşi exercită profesia potrivit specialităţii şi competenţelor sale dobândite şi atestate conform legii.
(2) În cazul unor urgenţe medico-chirurgicale ameninţătoare de viaţă, medicul îşi poate depăşi competenţa, indiferent de specialitate, până când un cadru medical cu specializare adecvată preia îngrijirea bolnavului.
(3) Medicului îi este interzis să exprime opinii negative despre actul medical efectuat anterior de un confrate, cu excepţia situaţiilor în care este solicitat să exprime o opinie de specialitate în condiţiile legii.
ARTICOLUL 14 Principiul medicinei bazate pe dovezi ştiinţifice Medicii au obligaţia de a respecta principiul medicinei bazate pe dovezi ştiinţifice, precum şi de a promova opinii şi mesaje medicale fundamentate pe dovezi ştiinţifice, pe adevăr ştiinţific verificabil, general acceptate şi susţinute de comunitatea medicală academică modernă, în conformitate cu legislaţia în vigoare, în limitele specialităţii şi competenţelor medicale deţinute.

CAPITOLUL III: Reguli generale de comportament în activitatea medicală

ARTICOLUL 15 Respectul faţă de confraţi
(1) Medicul îşi va respecta confraţii în toate împrejurările, având un comportament colegial şi profesional.
(2) Denigrarea sau subminarea publică a colegilor este incompatibilă cu demnitatea profesiei medicale şi constituie faptă nedeontologică.
ARTICOLUL 16 Comportamentul profesional şi etic
(1) Medicul trebuie să fie un model de comportament profesional şi etic, fiind în permanenţă preocupat de creşterea nivelului său profesional, a autorităţii şi prestigiului profesiei medicale.
(2) Medicul are obligaţia să îşi actualizeze permanent cunoştinţele şi pregătirea medicală, prin educaţie medicală continuă acreditată.
(3) Medicul va depune diligenţe pentru a-şi desfăşura activitatea profesională într-o manieră responsabilă pentru sănătatea publică.
(4) Medicul are datoria de a aduce la cunoştinţa organelor competente orice situaţie medicală de care află şi care reprezintă un pericol pentru sănătatea publică.
(5) Medicul are datoria de a optimiza beneficiul terapeutic raportat la riscurile procedurilor medicale şi de a nu expune pacientul unui risc nejustificat.
(6) Medicul are datoria să respecte membrii comunităţii medicale.
(7) Medicul cu atribuţii de control şi evaluare a activităţii unui confrate nu poate oferi opinii sau asistenţă medicală de specialitate pacienţilor medicului controlat sau evaluat şi are obligaţia de a păstra confidenţialitatea datelor la care a primit acces.
(8) Medicul are obligaţia de a fi prudent atunci când se exprimă public asupra informaţiilor medicale, asigurându-se că afirmaţiile pe care le face în legătură cu acestea sunt susţinute de dovezi ştiinţifice.
(9) Medicul nu va profita de pacientul său sau de familia acestuia din punct de vedere financiar,

profesional, social.
(10) Angajarea medicului într-o relaţie intimă cu pacientul atât timp cât relaţia medic-pacient este în desfăşurare constituie faptă nedeontologică.
(11) Medicul nu poate accepta niciun fel de avantaje materiale sau morale pentru îndrumarea pacienţilor către alt coleg medic sau către o unitate sanitară publică sau privată.
(12) Medicul nu poate să amâne un tratament, să refuze o metodă de diagnostic sau orice alt serviciu medical (inclusiv terapeutic) în sistemul public sau privat, sub motivul invocării nejustificate a lipsurilor materiale sau de altă natură, şi să îndrepte pacientul către altă structură medicală unde medicul sau afinii săi până la gradul IV au un interes patrimonial sau nepatrimonial.
(13) Cazurile de urgenţă majoră şi urgenţă vitală care sunt transferate către altă structură medicală, sub motivul lipsurilor materiale sau de altă natură, trebuie raportate structurii de control etic local, constituită conform legii la nivelul unităţii sanitare.
(14) Medicul trebuie să evite inducerea în eroare a publicului sub orice formă prin care şi-ar putea atribui în mod fals primatul asupra unor tehnici/proceduri la nivel regional/naţional/internaţional.
ARTICOLUL 17 Limitele angajamentului profesional
(1) Cu excepţia situaţiilor de urgenţe medico-chirurgicale ameninţătoare de viaţă, angajamentul profesional al medicului nu poate depăşi specialitatea şi competenţele sale dobândite şi atestate conform legii, capacitatea tehnică şi dotarea materială ale unităţii sanitare. În aceste situaţii, medicul are obligaţia de a îndruma
pacientul către alţi medici sau alte unităţi sanitare pentru acordarea îngrijirilor medicale adecvate.
(2) În relaţia medic-pacient medicul are datoria de a informa de la început pacientul despre natura şi limitele angajamentului său profesional, urmând ca pe parcursul actului medical să informeze pacientul despre afecţiunea curentă, comorbidităţile existente, planul de tratament şi recuperare.
(3) Medicul are obligaţia de a acorda îngrijiri medicale pacienţilor, fără a-şi pune în pericol propria siguranţă.
ARTICOLUL 18 Diligenţa de informare Medicul va depune diligenţe ca pacientul sau reprezentantul său legal să primească informaţii corecte, fundamentate ştiinţific, să înţeleagă informaţiile medicale primite, natura şi limitele relaţiei medic-pacient şi ale serviciilor medicale pe care pacientul urmează să le primească.
ARTICOLUL 19 Colaborarea cu alţi profesionişti din domeniul sănătăţii
(1) Interacţiunile profesionale ale medicului cu alţi medici sau profesionişti din domeniul sănătăţii trebuie să fie bazate pe colaborare, sprijin şi respect reciproc, toleranţă şi nediscriminare.
(2) Medicul care îndrumă pacientul către un confrate are datoria de a-i pune la dispoziţie acestuia toate datele medicale de care dispune.
(3) Medicul curant poate să ia în considerare recomandările altor confraţi referitoare la pacient, păstrându-şi în acelaşi timp independenţa profesională.
(4) Comunicarea interdisciplinară trebuie să fie clară, completă şi promptă, asigurând continuitatea şi coerenţa actului medical.
ARTICOLUL 20 Consultul în echipă
(1) Medicul curant poate solicita, în beneficiul pacientului, consultul în echipă, urmând ca pacientul sau reprezentantul său legal să fie informat cu privire la opiniile medicale exprimate. Decizia finală aparţine medicului curant.
(2) În situaţia în care pacientul este evaluat de către o comisie medicală, responsabilitatea profesională revine în egală măsură tuturor membrilor comisiei.
ARTICOLUL 21 Dreptul la o a doua opinie medicală Medicul curant are datoria de a respecta dreptul pacientului la o a doua opinie medicală.
ARTICOLUL 22 Circumstanţe care pot afecta independenţa profesională
(1) Medicul are datoria de a evita circumstanţele care aduc atingere independenţei sale profesionale.
(2) Circumstanţele, potenţiale sau reale, de natură a afecta independenţa profesională a medicului pot fi:
a) acceptarea situaţiilor care pot afecta îngrijirile medicale acordate pacientului şi necomunicarea acestora către structurile responsabile de corectarea lor;

b) orice înţelegere efectuată între medici, între medic şi farmacist, între medic şi personalul mediu sau auxiliar, între medic şi orice persoane fizice sau juridice în scopul obţinerii de avantaje patrimoniale şi nepatrimoniale de către medic sau de către afinii săi până la gradul IV.

ARTICOLUL 23 Refuzul acordării serviciilor medicale

(1) Cu excepţia situaţiilor de urgenţe medico-chirurgicale ameninţătoare de viaţă, medicul poate refuza relaţia cu un pacient sau acordarea îngrijirilor medicale în următoarele situaţii:

a) dacă aceasta este de natură să îi afecteze independenţa profesională, imaginea sau nu este conformă cu exercitarea profesiei;

b) dacă un pacient sau aparţinătorii acestuia sunt agresivi verbal şi/sau fizic;

c) dacă pacientul manifestă o atitudine ostilă şi/sau ireverenţioasă faţă de medic;

d) dacă i se solicită efectuarea unui act medical neconform cu valorile sale morale, pe baza clauzei de conştiinţă declarate anual în scris la colegiul teritorial, recomandând pacientului adresarea către un alt medic;

e) dacă pacientul sau reprezentantul său legal solicită efectuarea de acte medicale ilicite sau contrare principiilor etice.

(2) În situaţiile prevăzute la alin.

(1) medicul îi va explica pacientului sau reprezentantului său legal motivele refuzului.

(3) Cu excepţia situaţiilor de urgenţe medico-chirurgicale ameninţătoare de viaţă, medicul poate refuza preluarea unui pacient nou doar în situaţiile în care capacitatea sa profesională este depăşită, iar acest lucru ar afecta calitatea îngrijirii. Decizia trebuie să fie justificată medical şi profesional, nu subiectiv sau arbitrar.

(4) Refuzul trebuie exprimat într-un mod respectuos, fără discriminare, şi justificat corespunzător. Ori de câte ori este posibil, medicul va sprijini pacientul în identificarea unei alternative rezonabile pentru preluarea în îngrijire.

ARTICOLUL 24 Practica independentă a profesiei medicale

(1) Medicii cu practică independentă au obligaţia de a afişa tarifele aplicate.

(2) Tarifele sunt stabilite de fiecare medic, cu excepţia serviciilor medicale furnizate în baza unui contract.

(3) Perceperea unor onorarii de succes de către medicii cu practică independentă este interzisă.

(4) Medicul cu practică independentă poate refuza să presteze servicii medicale în cazul neachitării costurilor aferente, cu excepţia urgenţelor medico-chirurgicale ameninţătoare de viaţă.

CAPITOLUL IV: Consimţământul informat

ARTICOLUL 25 Acordarea şi retragerea consimţământului

(1) Cu excepţia situaţiilor prevăzute de lege, orice intervenţie medicală se poate efectua numai după ce pacientul şi-a exprimat consimţământul informat în cunoştinţă de cauză.

(2) Pacientul îşi poate retrage oricând consimţământul informat acordat anterior, până la finalizarea procedurilor. Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenţie medicală, în condiţii de siguranţă, asumându-şi în scris răspunderea pentru decizia sa; consecinţele refuzului sau ale opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului şi devin responsabilitatea acestuia.

(3) Dispoziţiile privind retragerea consimţământului sunt valabile şi în ceea ce priveşte consimţământul exprimat de o altă persoană decât pacientul, în condiţiile legii.

ARTICOLUL 26 Consimţământul în cazul minorilor

(1) În cazul unei intervenţii medicale asupra unui pacient minor, consimţământul pentru efectuarea acesteia se obţine de la reprezentantul său legal, care declară în scris, pe propria răspundere, că deţine această calitate, cu excepţia situaţiilor de urgenţă medico-chirurgicală ameninţătoare de viaţă.

(2) În funcţie de capacitatea sa de înţelegere, pacientul minor trebuie să fie implicat în procesul de luare a deciziilor medicale.

(3) Vârsta legală pentru exprimarea consimţământului informat este de 18 ani.

(4) Minorii îşi pot exprima consimţământul în absenţa părinţilor sau a reprezentantului legal în următoarele cazuri:

a) situaţii de urgenţă, când părinţii sau reprezentantul legal nu pot fi contactaţi, iar minorul are capacitatea de a înţelege situaţia medicală în care se află;

b) situaţii medicale legate de diagnosticul şi/sau tratamentul patologiilor sexuale şi reproductive, la solicitarea expresă a minorului în vârstă de peste 16 ani.

ARTICOLUL 27 Consimţământul în cazul persoanelor fără capacitatea de a consimţi

(1) În cazul în care pacientul major nu are capacitatea de a consimţi la o intervenţie medicală, aceasta se poate efectua doar cu consimţământul reprezentantului său legal, cu excepţia situaţiilor de urgenţă medico-chirurgicală ameninţătoare de viaţă.

(2) Pacientul fără capacitate de a consimţi trebuie să fie implicat în procesul de luare a deciziilor medicale.

ARTICOLUL 28 Informarea în vederea obţinerii consimţământului informat

(1) Medicul are datoria de a furniza pacientului sau, după caz, reprezentantului său legal informaţiile medicale relevante în vederea obţinerii consimţământului informat.

(2) Informaţiile şi modalitatea de furnizare a acestora trebuie să fie adaptate nivelului de înţelegere al pacientului sau, după caz, al reprezentantului său legal.

ARTICOLUL 29 Consimţământul informat în situaţii de urgenţă

(1) În situaţiile de urgenţă medico-chirurgicală în care pacientul nu îşi poate exprima consimţământul informat acesta va fi solicitat unui reprezentant legal, numit, sau rudei celei mai apropiate disponibile, conform prevederilor legale.

(2) Atunci când consimţământul informat nu poate fi obţinut conform legii, de la pacient sau de la reprezentantul legal al acestuia, medicul va soluţiona urgenţa medico-chirurgicală fără a avea consimţământul informat semnat.

CAPITOLUL V: Secretul profesional şi accesul la datele medicale

ARTICOLUL 30 Secretul profesional Medicul are obligaţia de a păstra secretul profesional şi de a acţiona în acord cu dreptul legal al fiecărei persoane la respectarea vieţii sale private, atât în timpul desfăşurării activităţii medicale, cât şi în afara acesteia, în limitele legii.

ARTICOLUL 31 Limitele obligaţiei de păstrare a secretului profesional

(1) Obligaţia medicului de a păstra secretul profesional este opozabilă faţă de terţi, cu excepţia situaţiilor prevăzute de lege sau la solicitarea pacientului, cu acordul scris al acestuia.

(2) Obligaţia medicului de a păstra secretul profesional persistă şi după ce persoana respectivă a încetat să îi fie pacient sau a decedat, cu excepţia situaţiilor prevăzute de lege.

ARTICOLUL 32 Transmiterea datelor referitoare la sănătatea persoanei Medicul are obligaţia de a transmite informaţia medicală cu respectarea prevederilor prezentului cod şi a legislaţiei în vigoare.

CAPITOLUL VI: Situaţii speciale în exercitarea profesiei de medic

ARTICOLUL 33 Medicina de catastrofă

(1) Medicina de catastrofă se referă la situaţii de urgenţă de sănătate publică ca urmare a unor epidemii, pandemii, catastrofe, dezastre naturale, accidente cu victime multiple sau a unui război.

(2) În situaţiile prevăzute la alin. (1) medicul poate fi pus în situaţia de a acţiona în condiţiile unor lipsuri de personal, mijloace materiale şi infrastructură, care nu pot fi suplinite corespunzător şi nici corectate în timp util.

(3) În situaţii de catastrofă medicul nu este responsabil pentru consecinţele nefavorabile asupra pacientului, atât timp cât a depus diligenţe pentru a salva viaţa sau integritatea fizică sau psihică a pacientului, raportat la dotările materiale disponibile, specialitatea şi competenţele medicale dobândite.

ARTICOLUL 34 Medicina la sfârşitul vieţii

(1) În cazul pacienţilor la finalul vieţii, medicul, în limitele competenţelor sale, are datoria de a asigura îngrijiri terminale şi paliative fără discriminare pe criterii de vârstă, de diagnostic şi prognostic infaust, în conformitate cu prevederile Ghidului Consiliului European privind îngrijirile la sfârşitul vieţii şi cu legislaţia în vigoare.

(2) Sunt interzise tratamentele inumane sau degradante, precum şi cele care produc un nivel de suferinţă nejustificat.

ARTICOLUL 35 Telemedicina

(1) Practicarea telemedicinei se va face cu respectarea legislaţiei în vigoare.

(2) Atunci când medicul consideră că actul medical la distanţă nu este în beneficiul pacientului

are datoria de a recomanda acestuia deplasarea la o unitate medicală sau contactarea serviciului de urgenţă, după caz.
(3) Medicul trebuie să informeze pacientul despre beneficiile şi limitele primirii de îngrijiri medicale la distanţă, să obţină consimţământul informat al pacientului şi să se asigure că este respectată confidenţialitatea.
(4) Medicul are obligaţia de a documenta actul medical realizat prin telemedicină şi de a respecta aceleaşi standarde profesionale aplicabile şi de confidenţialitate ca în cazul consultaţiei acordate într-o unitate medicală.
ARTICOLUL 36 Folosirea inteligenţei artificiale în practica medicală
(1) Medicul poate utiliza inteligenţa artificială, cu respectarea prevederilor legale.
(2) Utilizarea inteligenţei artificiale în deciziile medicale nu poate substitui raţionamentul clinic al medicului şi nu poate declina sau exonera responsabilitatea medicului.

CAPITOLUL VII: Cerinţe la întocmirea documentelor medicale

ARTICOLUL 37 Conformitatea documentelor cu realitatea medicală
(1) Orice activitate medicală se va consemna în documente adecvate înregistrării activităţii respective şi se va finaliza cu un înscris medical.
(2) Documentele eliberate de medic persoanelor fizice şi juridice îndreptăţite vor conţine doar date medicale care atestă realitatea medicală, aşa cum rezultă din informaţiile pe care medicul le deţine în mod legal, asumate sub semnătură olografă sau semnătură electronică extinsă.

CAPITOLUL VIII: Relaţiile colegiale

ARTICOLUL 38 Semnalarea erorilor profesionale
(1) Medicul care ia cunoştinţă despre
aspecte care, în opinia sa, ar putea constitui erori profesionale săvârşite de un confrate îşi va informa verbal sau în scris confratele.
(2) Dacă eroarea nu este corectată ori apreciază că nu s-au întreprins toate măsurile adecvate situaţiei, medicul va sesiza colegiul teritorial al medicilor, fără a face publice informaţiile.
ARTICOLUL 39 Primordialitatea concilierii. În orice situaţie litigioasă ori divergenţă în activitatea profesională cu un alt membru al colegiului, înaintea oricărui demers public, este obligatorie procedura de conciliere din cadrul comisiilor de litigii organizate la colegiile teritoriale ale medicilor.
ARTICOLUL 40 Obligaţia de sprijin reciproc şi de loialitate
(1) În toate situaţiile şi împrejurările legate de exercitarea obligaţiilor profesionale medicii îşi vor acorda sprijin reciproc şi vor acţiona cu loialitate unul faţă de celălalt.
(2) Obligaţia de sprijin şi loialitate trebuie să existe şi faţă de CMR.
ARTICOLUL 41 Concurenţa neloială
(1) Este interzisă practicarea concurenţei neloiale în exercitarea activităţii medicale sau în legătură cu aceasta.
(2) Prin concurenţă neloială se înţelege orice acţiune, atitudine sau altă formă de manifestare a medicului, în mod direct sau prin intermediul personalului angajat, al colaboratorilor sau al unor terţe persoane, făcută cu scopul de a menţine sau atrage pacienţi ori de a creşte veniturile obţinute din activitatea medicală în detrimentul altor concurenţi, cum ar fi:
a) deturnarea sau încercarea de deturnare a pacienţilor prin discreditarea unui confrate;
b) perceperea unor tarife subevaluate în raport cu tarifele practicate sau calitatea prestaţiei, atât din punctul de vedere al prestigiului profesiei, cât şi din punctul de vedere al onestităţii faţă de pacient, cu scopul de a atrage pacienţi ori de a creşte veniturile obţinute din activitatea medicală, în detrimentul altor concurenţi, cu riscul de a oferi servicii la nivel calitativ inferior;
c) atragerea pacienţilor cu avantaje materiale oferite sub orice formă;
d) determinarea pacienţilor de a se adresa unei anumite unităţi medicale sau unui anumit medic prin metode de presiune, publicitate mascată sau înşelătoare;
e) oferirea de avantaje materiale unei persoane fizice sau juridice pentru atragerea pacienţilor;
f) racolarea personalului instruit şi format la un furnizor de servicii medicale concurent;
g) încheierea unui acord ilicit cu alţi medici, farmacişti sau alt personal din domeniul sănătăţii în măsură să afecteze libertatea şi independenţa profesională a medicilor sau în scopul atragerii

pacienţilor;
h) orice formă de reclamă comparativă sau nefundamentată ştiinţific.
(3) Este admis serviciul gratuit sau voluntariatul în scopuri filantropice şi nu pentru a menţine sau atrage pacienţi ori pentru a creşte veniturile obţinute din activitatea medicală în detrimentul altor concurenţi.
(4) Atragerea pacienţilor de către medic profitând de mandatul deţinut sau de funcţia administrativă ocupată este interzisă, fiind contrară principiilor fundamentale ale exercitării profesiei.
(5) Exercitarea unei funcţii publice nu trebuie să aducă atingere principiilor de imparţialitate, echitate şi demnitate profesională şi nu poate fi folosită ca mijloc de promovare personală în scopuri medicale sau comerciale.
(6) Este interzis parteneriatul cu terţi din afara sistemului medical în scopul atragerii pacienţilor, prin oferirea de reduceri la achiziţionarea de servicii sau produse de la aceştia, în scopul obţinerii de reduceri sau beneficii într-o anumită unitate medicală.

CAPITOLUL IX: Publicitatea activităţilor medicale

ARTICOLUL 42 Scopul publicităţii
(1) Publicitatea serviciilor medicale are rol exclusiv informativ cu privire la activitatea şi serviciile prestate de medic în unităţile sanitare.
(2) Conţinutul publicitar permis se rezumă exclusiv la următoarele informaţii:
a) serviciile autorizate în condiţiile legii pe care medicul sau echipa medicală le furnizează;
b) specializările, competenţele profesionale, gradele profesionale ale medicului, emise sau recunoscute de Ministerul Sănătăţii în condiţiile legii din România;
c) titlurile ştiinţifice şi academice dobândite sau recunoscute în condiţiile legii din România;
d) curriculum vitae profesional şi academic al medicului;
e) denumirea formei de exercitare a profesiei, denumirea comercială, adresa sediului principal şi secundar;
f) logo, siglă, slogan, care respectă principiile deontologice;
g) toate canalele de comunicare disponibile;
h) imagini şi/sau materiale video care reflectă exclusiv cazuistica proprie, cu respectarea drepturilor pacienţilor;
i) informaţii în vederea educaţiei sanitare a pacientului;
j) orarul de funcţionare.
(3) Publicitatea trebuie să corespundă realităţii şi să nu garanteze obţinerea unui rezultat, să nu conţină informaţii false, nefundamentate ştiinţific ori care ar putea induce publicul în eroare, care ar putea pune în pericol sănătatea publică sau care ar putea afecta imaginea medicului, a profesiei ori reputaţia colegilor.
(4) Medicii trebuie să fie vigilenţi în ceea ce priveşte utilizarea numelui, funcţiei şi declaraţiilor lor. Aceştia nu trebuie să tolereze utilizarea numelui sau a activităţii lor profesionale în scopuri comerciale de către organizaţiile publice sau private în care îşi practică profesia sau cărora le oferă asistenţă.

C. CODUL DE ETICĂ ŞI DEONTOLOGIE AL ASISTENTULUI MEDICAL GENERALIST, AL MOAŞEI ŞI AL ASISTENTULUI MEDICAL DIN ROMÂNIA

Acte normative:

- ✓ *Monitorul Oficial nr. 560/august 2009*
- ✓ *Legea nr. 46/2003 privind drepturile pacientului,*
- ✓ *Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 144/2008 privind exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei de moaşă şi a profesiei de asistent medical, precum şi organizarea şi funcţionarea Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România, ale Statutului Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi*

Asistenţilor Medicali din România, adoptat prin Hotărârea Adunării generale naţionale a Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România nr. 1/2009

- ✓ *Regulamentul de organizare şi funcţionare al Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România, adoptat prin Hotărârea Adunării generale naţionale a Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România nr. 3/2009*
- ✓ *Norme legale în materie pe specialităţi, cu modificările ulterioare.*

CAPITOLUL I: Principii generale

ART.1 Codul de etică şi deontologie al asistentului medical generalist, al moaşei şi al asistentului medical din România cuprinde un ansamblu de principii şi reguli ce reprezintă valorile fundamentale în baza cărora se exercită profesia de asistent medical generalist, profesia de moaşă şi profesia de asistent medical pe teritoriul României.

ART.2 Codul de etică şi deontologie al asistentului medical generalist, al moaşei şi al asistentului medical din România are drept principal scop:

a) ocrotirea drepturilor pacienţilor;

b) respectarea obligaţiilor profesionale de către asistenţii medicali generalişti, moaşe şi asistenţii medicali;

c) apărarea demnităţii şi a prestigiului profesiunii de asistent medical generalist, de moaşă şi de asistent medical;

d) recunoaşterea profesiei, a responsabilităţii şi încrederii conferite de societate, precum şi a obligaţiilor interne ce derivă din această încredere.

ART. 3 Principiile fundamentale în baza cărora se exercită profesia de asistent medical generalist, profesia de moaşă şi profesia de asistent medical pe teritoriul României sunt următoarele:

a) exercitarea profesiei se face exclusiv în respect faţă de viaţa şi de persoana umană;

b) în orice situaţie primează interesul pacientului şi sănătatea publică;

c) respectarea în orice situaţie a drepturilor pacientului;

d) colaborarea, ori de câte ori este cazul, cu toţi factorii implicaţi în asigurarea stării de sănătate a pacientului;

e) acordarea serviciilor se va face la cele mai înalte standarde de calitate posibile, pe baza unui nivel înalt de competenţe, aptitudini practice şi performanţe profesionale fără niciun fel de discriminare;

f) în exercitarea profesiei asistenţii medicali generalişti, moaşele şi asistenţii medicali trebuie să dovedească loialitate şi solidaritate unii faţă de alţii în orice împrejurare, să îşi acorde colegial ajutor şi asistenţă pentru realizarea îndatoririlor profesionale;

g) asistenţii medicali generalişti, moaşele şi asistenţii medicali trebuie să se comporte cu cinste şi demnitate profesională şi să nu prejudicieze în niciun fel profesia sau să submineze încrederea pacientului.

CAPITOLUL II: Responsabilitatea personală, integritatea şi independenţa profesională a asistenţilor medicali generalişti, moaşelor şi asistenţilor medicali

ART. 4 Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical trebuie să evite în exercitarea profesiei atitudinile ce aduc atingere onoarei profesiei şi să evite tot ceea ce este incompatibil cu demnitatea şi moralitatea individuală şi profesională.

ART. 5 Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical au obligaţia să manifeste o conduită ireproşabilă faţă de bolnav, respectând întotdeauna demnitatea acestuia.

ART. 6 În caz de pericol public, asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical nu au dreptul să îşi abandoneze bolnavii, cu excepţia unui ordin formal al unei autorităţi competente, conform legii.

ART. 7 Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical sunt răspunzători pentru fiecare dintre actele lor profesionale.

ART. 8 Pentru riscurile ce decurg din activitatea profesională, asistenţii medicali generalişti, moaşele şi asistenţii medicali din sistemul public sau privat încheie o asigurare de răspundere civilă pentru greşeli în activitatea profesională.

ART. 9 Încredinţarea atribuţiilor proprii unor persoane lipsite de competenţă constituie greşeală deontologică.
ART. 10 Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical trebuie să comunice cu pacientul într-o manieră adecvată, folosind un limbaj respectuos, minimalizând terminologia de specialitate pe înţelesul acestora.
ART. 11 Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical trebuie să evite orice modalitate de a cere recompense, altele decât formele legale de plată.

CAPITOLUL III: Raporturi profesionale cu alţi profesionişti din domeniul medico-sanitar şi instituţii

SECŢIUNEA 1: Raporturile profesionale cu alţi profesionişti din domeniul sanitar

ART. 12 În baza spiritului de echipă, asistenţii medicali generalişti, moaşele şi asistenţii medicali îşi datorează sprijin reciproc.
ART. 13 Constituie încălcări ale regulilor etice:
a) jignirea şi calomnierea profesională;
b) blamarea şi defăimarea profesională;
c) orice alt act sau fapt care poate aduce atingere demnităţii profesionale a asistentului medical generalist, a moaşei şi a asistentului medical.
ART. 14
(1) În cazul unor neînţelegeri, în considerarea calităţii profesionale, conflictul în primă instanţă trebuie mediat de biroul consiliului judeţean, la nivel judeţean/municipiului Bucureşti, şi de Biroul executiv, la nivel naţional.
(2) Dacă acesta persistă, cei implicaţi se pot adresa Comisiei de etică şi deontologie sau justiţiei, fiind interzisă perturbarea activităţii profesionale din aceste cauze.
(3) În cazul în care se constată încălcări ale regulilor etice, se urmează procedura de sancţionare, conform prevederilor Statutului Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România, adoptat prin Hotărârea Adunării generale naţionale a Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România nr. 1/2009.
ART. 15 În cazul colaborării mai multor asistenţi medicali generalişti, moaşe şi asistenţi medicali pentru examinarea, tratamentul sau îngrijirea aceluiaşi pacient, fiecare practician îşi asumă responsabilitatea individual prin aplicarea parafei profesionale în dreptul fiecărei manevre sau tehnici executate personal.
ART. 16 În interesul pacienţilor, asistenţii medicali generalişti, moaşele şi asistenţii medicali vor avea relaţii de colaborare cu celelalte profesii din domeniul sanitar, cu respectarea demnităţii şi onoarei profesionale.

SECŢIUNEA a 2-a: Raporturile profesionale cu instituţiile

ART. 17 Angajatorul trebuie să asigure condiţii optime asistentului medical generalist, moaşei şi asistentului medical în exercitarea profesiei.
ART. 18 Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical aduc la cunoştinţa persoanelor competente şi autorităţilor competente orice circumstanţă care poate prejudicia îngrijirea sau calitatea tratamentelor, în special în ceea ce priveşte efectele asupra persoanei sau care limitează exerciţiul profesional.
ART. 19 Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical, în concordanţă cu diferitele niveluri de responsabilitate pe care le îndeplinesc, contribuie la orientarea politicilor şi dezvoltarea sistemului de sănătate.

CAPITOLUL IV: Educaţia medicală continuă

ART. 20 În vederea creşterii gradului de pregătire profesională, asistenţii medicali generalişti, moaşele şi asistenţii medicali au obligaţia să efectueze cursuri şi alte forme de educaţie continuă creditate de Ordinul Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România, denumit în continuare OAMGMAMR, precum şi alte forme de educaţie continuă prevăzute de lege pentru îndeplinirea numărului minim de credite anual necesar reautorizării exercitării profesiei.

CAPITOLUL V: Obligaţii etice şi deontologice

SECŢIUNEA 1 Obligaţia acordării îngrijirilor medicale

ART. 21 Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical, în exercitarea profesiei, nu pot face discriminări pe baza rasei, sexului, vârstei, apartenenţei etnice, originii naţionale sau sociale, religiei, opţiunilor politice sau antipatiei personale, a condiţiei sociale faţă de pacienţi.
ART. 22 Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical au obligaţia de a lua măsuri de acordare a primului ajutor.
ART. 23 Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical au obligaţia să acorde asistenţă medicală şi îngrijirile necesare în limita competenţei lor profesionale.
ART. 24 În caz de calamităţi naturale (cutremure, inundaţii, epidemii, incendii) sau accidentări în masă (naufragii, accidente rutiere sau aviatice, accidente nucleare etc.), asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical sunt obligaţi să răspundă la chemare, să îşi ofere de bunăvoie serviciile de îngrijire, imediat ce au luat cunoştinţă despre eveniment.
ART. 25
(1) Voinţa pacientului în alegerea asistentului medical generalist, a moaşei şi a asistentului medical trebuie întotdeauna respectată, indiferent care ar fi sensul acesteia.
(2) Dacă pacientul se află într-o stare fizică sau psihică ce nu îi permite exprimarea lucidă a voinţei, aparţinătorii sau apropiaţii celui suferind trebuie preveniţi şi informaţi corect, pentru a hotărî în numele acestuia, cu excepţia imposibilităţii (de identificare, de comunicare, de deplasare etc.) sau a urgenţelor.
ART. 26 Dacă în urma examinării sau în cursul îngrijirilor asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical consideră că nu au suficiente cunoştinţe sau experienţă pentru a asigura o asistenţă corespunzătoare, se vor consulta cu alţi colegi sau vor îndruma bolnavul către alţi specialişti.
ART. 27 Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical vor păstra o atitudine de strictă neutralitate şi neamestec în problemele familiale (morale, materiale etc.) ale pacientului, exprimându-şi părerea numai dacă intervenţia este motivată de interesul sănătăţii pacientului, cu consimţământul prealabil al acestuia.
ART. 28 Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical pot refuza acordarea unor îngrijiri către pacient atunci când refuzul este justificat de interesul sănătăţii pacientului, cu excepţia situaţiilor de urgenţă.
SECŢIUNEA a 2-a: Respectarea drepturilor pacientului
ART. 29 Pacientul are următoarele drepturi: dreptul la informaţia medicală, dreptul la consimţământ, dreptul la confidenţialitatea informaţiilor şi viaţa privată, drepturi în domeniul reproducerii, drepturi la tratament şi îngrijiri medicale.
SECŢIUNEA a 3-a: Consimţământul
ART. 30 O intervenţie medicală nu se poate efectua decât după ce pacientul sau reprezentantul legal al acestuia, în cunoştinţă de cauză, şi-a dat consimţământul. Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenţie medicală, asumându-şi în scris răspunderea pentru decizia sa; consecinţele refuzului său, al opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului.
ART. 31 Consimţământul pacientului sau, după caz, al reprezentantului legal al acestuia este obligatoriu:
a) pentru recoltarea, păstrarea, folosirea tuturor produselor biologice prelevate din corpul său, în vederea stabilirii diagnosticului sau a tratamentului cu care acesta este de acord;
b) în cazul supunerii la orice fel de intervenţie medicală;
c) în cazul participării sale la învăţământul medical clinic şi la cercetarea ştiinţifică;
d) în cazul fotografierii sau filmării sale într-o unitate medicală;
e) în cazul donării de sânge în condiţiile prevăzute de lege.
ART. 32 Consimţământul pacientului sau al reprezentantului legal al acestuia, după caz, nu este obligatoriu în următoarele situaţii:
a) când pacientul nu îşi poate exprima voinţa, dar este necesară o intervenţie medicală de urgenţă;
b) în cazul în care furnizorii de servicii medicale consideră că intervenţia este în interesul pacientului, iar reprezentantul legal refuză să îşi dea consimţământul, asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical sunt obligaţi să anunţe medicul curant/de gardă (decizia fiind declinată unei comisii de arbitraj de specialitate).
SECŢIUNEA a 4-a Secretul profesional

ART. 33
(1) Secretul profesional este obligatoriu.
(2) Secretul profesional există şi faţă de aparţinători, colegi sau alte persoane din sistemul sanitar, neinteresate în tratament, chiar şi după terminarea tratamentului şi decesul pacientului.
ART. 34 Obiectul secretului profesional îl constituie tot ceea ce asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical, în calitatea lor de profesionist, au aflat direct sau indirect în legătură cu viaţa intimă a pacientului, a familiei, a aparţinătorilor, precum şi problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstanţe în legătură cu boala şi alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei.
ART. 35 Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical răspund disciplinar pentru destăinuirea secretului profesional, excepţie făcând situaţia în care pacientul şi-a dat consimţământul expres pentru divulgarea acestor informaţii, în tot sau în parte.
ART. 36 Interesul general al societăţii (prevenirea şi combaterea epidemiilor, a bolilor venerice, a bolilor cu extindere în masă şi altele asemenea prevăzute de lege) primează faţă de interesul personal al pacientului.
ART. 37 În comunicările ştiinţifice, cazurile vor fi astfel prezentate încât identitatea pacientului să nu poată fi recunoscută.
ART. 38 Informaţiile cu caracter confidenţial pot fi furnizate de către asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical numai în cazul în care pacientul îşi dă consimţământul explicit sau dacă legea o cere în mod expres.

CAPITOLUL VI: Situaţii speciale în practicarea profesiunii în sistem instituţionalizat

SECŢIUNEA 1: Situaţia bolnavului psihic

ART. 39 Persoanele cu tulburări psihice beneficiază de asistenţă medicală şi de îngrijiri de sănătate de aceeaşi calitate cu cele aplicate altor categorii de bolnavi şi adaptate cerinţelor lor de sănătate.
ART. 40 Orice persoană cu tulburări psihice trebuie apărată de daunele pe care ar putea să i le producă administrarea nejustificată a unui medicament, tehnică sau manevră de îngrijire şi tratament, de maltratările din partea altor pacienţi sau persoane ori de alte acte de natură să antreneze o suferinţă fizică sau psihică.
ART. 41
(1) Pacientul cu tulburări psihice trebuie să fie implicat în procesul de luare a deciziei atât cât permite capacitatea lui de înţelegere. În cazul în care pacientul cu tulburări psihice nu îşi poate exprima liber voinţa, consimţământul în scris trebuie luat de la reprezentantul legal al acestuia.
(2) Nu este necesară obţinerea consimţământului în condiţiile prevăzute la alin. (1) atunci când este necesară intervenţia de urgenţă.
(3) Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenţie medicală, după caz, asumându-şi în scris răspunderea pentru decizia sa; consecinţele refuzului sau ale opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului, cu informarea medicului, dacă întreruperea tratamentului sau a îngrijirilor are drept consecinţă punerea în pericol a vieţii pacientului.
ART. 42 Orice persoană care suferă de tulburări psihice trebuie tratată cu omenie şi respectul demnităţii umane şi trebuie să fie apărată împotriva oricăror forme de exploatare economică, sexuală sau de altă natură, împotriva tratamentelor vătămătoare şi degradante. Nu este admisă nicio discriminare bazată pe o tulburare psihică.

SECŢIUNEA a 2-a: Prescrierea, eliberarea pe baza unei reţete medicale şi administrarea drogurilor

ART. 43 Prescrierea, eliberarea pe baza unei reţete medicale şi administrarea drogurilor, în alte condiţii decât cele prevăzute de lege, constituie infracţiune.

SECŢIUNEA a 3-a: Pacientul privat de libertate

ART. 44 Asistentului medical generalist, moaşei şi asistentului medical care îngrijesc un pacient privat de libertate le este interzis să aducă atingere integrităţii fizice, psihice sau demnităţii acestuia.
ART. 45 Dacă asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical constată că pacientul privat de libertate a suportat maltratări, aceştia au obligaţia să informeze organele competente.

SECŢIUNEA a 4-a: Situaţia pacienţilor infectaţi cu HIV sau bolnavi de SIDA

ART. 46
(1) Pacienţii infectaţi cu HIV sau bolnavi de SIDA au dreptul la îngrijire şi tratament medical în mod

nediscriminatoriu, asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical fiind obligaţi să asigure îngrijirile de sănătate şi tratamentele prescrise acestor pacienţi.
(2) Păstrarea confidenţialităţii asupra datelor privind persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA este obligatorie pentru asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical care au în îngrijire, supraveghere şi/sau tratament astfel de persoane.
(3) Între specialiştii medico-sanitari, informaţiile cu privire la statusul HIV/SIDA al unui pacient trebuie să fie comunicate.

CAPITOLUL VII: Practicarea profesiunii în sistem privat. Îngrijirile la domiciliu

ART. 47 Asistenţii medicali generalişti, moaşele şi asistenţii medicali exercită profesia în regim salarial şi/sau independent.
ART. 48 Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical care îşi desfăşoară activitatea în calitate de titular sau asociat al unui cabinet de practică medicală pot furniza îngrijiri medicale la domiciliu, dacă sunt autorizaţi în acest sens, în conformitate cu prevederile legale privind organizarea şi funcţionarea îngrijirilor la domiciliu.
ART. 49 Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical sunt obligaţi să comunice medicului care a recomandat aceste servicii situaţia evoluţiei stării de sănătate a pacientului îngrijit.
ART. 50 Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical chemaţi într-o familie ori colectivitate trebuie să respecte regulile de igienă şi de profilaxie, în exercitarea profesiei.

CAPITOLUL VIII: Probleme ale îngrijirii minorilor

ART. 51 Dacă asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical apreciază că minorul este victima unei agresiuni sau privaţiuni, trebuie să încerce să îl protejeze, uzând de prudenţe, şi să alerteze autoritatea competentă.
ART. 52 Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical trebuie să fie apărătorul copilului bolnav, dacă apreciază că starea de sănătate nu este bine înţeleasă sau nu este suficient de bine protejată.
ART. 53 În vederea efectuării tehnicilor şi/sau a manevrelor de îngrijire şi/sau de tratament asupra unui minor, consimţământul trebuie obţinut de la reprezentantul legal al minorului, cu excepţia situaţiilor de urgenţă.

CAPITOLUL IX: Probleme ale experimentării pe om

ART. 54
(1) Se interzice provocarea de îmbolnăviri artificiale unor oameni sănătoşi, din raţiuni experimentale.
(2) Dispoziţiile prezentului articol se completează cu celelalte prevederi legale incidente în materie.
ART. 55 Impunerea, cu forţa sau prin inducere în eroare, a experimentului pe om reprezintă o abatere gravă pentru orice asistent medical generalist, moaşă şi asistent medical care participă în mod voluntar şi conştient la asemenea fapte.

CAPITOLUL X: Dispoziţii speciale

ART. 56 La primirea în OAMGMAMR, asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical vor depune următorul jurământ:
„În numele Vieţii şi al Onoarei,
jur să îmi exercit profesia cu demnitate, să respect fiinţa umană şi drepturile sale şi să păstrez secretul profesional.
Jur că nu voi îngădui să se interpună între datoria mea şi pacient consideraţii de naţionalitate, rasă, religie, apartenenţă politică sau stare socială.
Voi păstra respectul deplin pentru viaţa umană chiar sub ameninţare şi nu voi utiliza cunoştinţele mele medicale contrar legilor umanităţii.
Fac acest jurământ în mod solemn şi liber!”
ART. 57 Dovedirea calităţii de membru al OAMGMAMR se face cu certificatul de membru, eliberat de OAMGMAMR.
ART. 58 Actele medicale şi de îngrijire efectuate de asistenţi medicali generalişti, moaşe şi asistenţi medicali vor purta parafa şi semnătura acestora, pentru asumarea răspunderii individuale şi probarea responsabilităţii profesionale.
ART. 59 Modelul certificatului de membru şi al parafei profesionale sunt adoptate de Consiliul Naţional al OAMGMAMR, ca anexe ale Statutului Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti,

Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România, adoptat prin Hotărârea Adunării generale naţionale a Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România nr. 1/2009 şi fac parte integrantă din acesta.

CAPITOLUL XI: Dispoziţii finale

ART. 60 Nerespectarea prevederilor prezentului cod de etică şi deontologie constituie abatere şi atrage răspunderea disciplinară.

ART. 61 Răspunderea disciplinară a membrilor OAMGMAMR nu exclude răspunderea civilă, penală, administrativă sau materială.

ART. 62 Procedura de sesizare şi soluţionare a cauzelor este prevăzută în Statutul OAMGMAMR.

ART. 63 Toţi asistenţii medicali generalişti, moaşele şi asistenţii medicali au obligaţia de a informa consiliul judeţean al OAMGMAMR, respectiv al municipiului Bucureşti despre modificările survenite în situaţia lor profesională.

D. ETICA ŞI DEONTOLOGIA BIOCHIMISTULUI, BIOLOGULUI SI CHIMISTULUI

ART. 1 Dispoziţii generale

Conţinutul şi caracteristicile activităţii biochimistului, biologului şi chimistului sunt:

a) efectuează investigaţii de laborator conform pregătirii şi specializării;
b) participă la programe de control privind starea de sănătate a populaţiei;
c) participă la formarea teoretică şi practică a viitorilor specialişti care au inclusă practica de laborator în programele de pregătire;
d) participă, împreună cu medicii şi alte categorii de personal, la cercetarea în domeniul medical;
e) participă, împreună cu alte categorii de personal, la protejarea mediului ambiant.

ART. 2 Responsabilitatea personală

În exercitarea profesiunii, biochimistul, biologul şi chimistul din sistemul sanitar respectă demnitatea fiinţei umane şi principiile eticii, dând dovadă de responsabilitate profesională şi morală, acţionând întotdeauna în interesul pacientului, al familiei pacientului şi al comunităţii.

Biochimistul, biologul şi chimistul din sistemul sanitar sunt obligaţi să păstreze secretul profesional.

Litigiile sau abaterile de la etica profesională se analizează şi măsurile se iau, după caz, de către şeful echipei medicale sau de conducerea unităţii ori de către Colegiul Medicilor din România, împreună cu Ordinul Biochimiştilor, Biologilor şi Chimiştilor, potrivit Codului de etică şi deontologie profesională a biochimiştilor, biologilor şi chimiştilor din sistemul sanitar.

ART. 3 Calitate si excelenta

Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de laborator (biolog,chimist si biochimist) pune cunostintele sale în ceea ce priveste capacitatea de diagnostic de laborator (inclusiv indicatia pentru analize, fiabilitatea rezultatelor, interpretarea rezultatelor si cercetarea stiintifica) în slujba serviciului de diagnostic,tratament si prevenire a bolilor omului.

ART. 4 Dezvoltarea profesionala continua

Pentru a-si îndeplini îndatoririle în mod optim si în conformitate cu ceea ce este considerat de buna practica în profesia sa si având în vedere legile tarii, Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de laborator (biolog, biochimist si chimist) trebuie sa :

a). mentina si sa dezvolte competenta sa la cel mai înalt nivel de calitate în toate domeniile relevante (stiintifice si practice) cu privire la evolutiile de îngrijire a sanatatii, în general, si Chimie Clinica si Medicina de laborator, în special, prin participarea în mod regulat la cursuri de formare relevante si alte programe de pregatire si dezvoltare profesionala continua, pe întreaga durata a activitatii profesionale si în timpul exercitarii profesiei sale; b). accepte sarcini/misiuni numai în domeniul sau de competenta; dincolo de aceste limite, el va lucra în colaborare cu expertii corespunzatori;

c). sa se informeze continuu asupra codurilor legale de practica, care afecteaza munca lui.

Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist si chimist) trebuie sa-si mentina angajamentul la profesia sa din domeniul Chimiei Clinice si Medicinii de Laborator, acela de a lua parte la activitatile societatilor sale stiintifice, în special ale celor care promoveaza profesia si contribuie la formarea continua a membrilor lor.

ART. 5 Onestitate si integritate

Integritatea profesionala si onestitatea intelectuala a Specialistului în Chimie Clinica si Medicina de laborator (biolog, biochimist si chimist) sunt o garantie a impartialitatii sale de analiza, judecata si decizie.
Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de laborator (biolog, biochimist si chimist), trebuie sa evite în orice moment, înselaciunea în ceea ce priveste cunostintele sale profesionale si stiintifice, cum ar fi frauda, plagiat, tainuirea, omisiunea necorespunzatoare a informatiilor precum si exprimarea opiniilor incorecte sau care induc în eroare în activitatea clinica si în cercetare.
Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist si chimist) nu va accepta nici o obligatie care-l aduce în conflict cu independenta sa profesionala. În special, acesta se angajeaza :
a). de a nu solicita sau accepta cadouri, avantaje pecuniare sau beneficii din industria medicamentelor sau industria de diagnostic, cu exceptia cazului în care sunt de valoare monetara scazuta si irelevante pentru a practica profesia în Chimie Clinica si Medicina de Laborator
b). de a nu solicita sau accepta sponsorizari de la promotiile de vânzare pentru simpozioane sau congrese cu exceptia cazului în care sponsorizarea este la nivel rezonabil si este subordonata scopului principal al întâlnirii si nu se extinde la alte persoane din afara sferei profesionale.
c). sa nu accepte sprijin financiar din partea industriei, direct sau indirect, altul decât pentru evenimente cu scopuri pur profesionale si stiintifice; astfel de cadouri trebuie sa fie întotdeauna la un nivel rezonabil si subordonate obiectivului stiintific principal al evenimentului si nu trebuie sa fie extinse la alte persoane în afara profesionistilor din domeniul sanatatii.

ART. 6 Relaţii care se stabilesc în exercitarea profesiunii de biochimist, biolog şi chimist din sistemul sanitar

(1) Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, chimist si biochimist) actioneaza în permanenta cu curtoazie, cinste si integritate în relatiile sale cu pacientii si alte persoane, inclusiv colegii din domeniul profesional si nu trebuie sa se angajeze în nici o activitate sau comportament care ar putea discredita profesia sau a submina încrederea publica în profesie.
(2) El nu trebuie sa abuzeze de pozitia sa profesionala pentru a stabili relatii nepotrivite cu pacientii, pentru a convinge pacientii sa dea sau împrumuta bani sau beneficii, pentru a recomanda tratamente sau investigatii care nu sunt în interesul superior al pacientului, sau de a nu recomanda sau efectua investigatii sau tratamente medicale care nu intra în sfera sa de competenta.
(3) El trebuie sa raporteze angajatorilor sau organismelor de reglementare cazurile în care el considera ca un coleg din sanatate are un comportament inadecvat sau performanta lui este o amenintare la adresa sanatatii unui pacient.
(4) Activitatea biochimistului, biologului şi chimistului din sistemul sanitar se desfăşoară individual sau în cadrul unor colective mixte.
Biochimistul, biologul şi chimistul din sistemul sanitar colaborează cu medicul şi recunosc rolul coordonator al acestuia, precum şi cu ceilalţi membri ai colectivului, participând la menţinerea relaţiilor amiabile în cadrul acestuia şi contribuind la asigurarea calităţii actului medical.
(5) Membrii Ordinului Biochimiştilor, Biologilor şi Chimiştilor în sistemul sanitar din România sunt obligaţi să aplice parafa cuprinzând numele, prenumele, gradul şi specialitatea pe toate buletinele pentru analizele pe care le efectuează.
(6) Relaţiile dintre biochimişti, biologi şi chimişti din sistemul sanitar se bazează pe corectitudine, colaborare, respect reciproc şi solidaritate profesională, potrivit Codului de etică şi deontologie profesională a biochimiştilor, biologilor şi chimiştilor din sistemul sanitar.

ART. 7 Independenta si impartialitatea

Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist si chimist) trebuie sa-si exercite judecata profesionala în cadrul responsabilitatilor sale impartial si obiectiv, dupa luarea în considerare a tuturor circumstantelor relevante, în interesul pacientului sau, fara presiuni din surse externe sau conflicte de interese.
El trebuie sa se asigure de asemenea ca interesele participantilor la cercetare sunt protejate.
Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist si chimist) va servi fiecare pacient în parte la cele mai înalte standarde ale capacitatii profesionale si va furniza publicului

larg informatii, în cadrul în domeniul sau de competenta, pentru a permite o întelegere corecta a problemelor de sanatate de interes public.

ART. 8 Confidentialitatea

Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist si chimist), fara a aduce atingere legislatiei privind viata privata , este obligat sa respecte confidentialitatea informatiilor obtinute de catre acesta în activitatea sa profesionala. Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist si chimist) trebuie sa nu utilizeze abuziv aceste informatii. El se va asigura ca informatiile despre un pacient nu sunt divulgate altor persoane decât în anumite situatii, ca de exemplu altor profesionisti de sanatate implicati în îngrijirea pacientului, si, acolo unde este posibil, cu consimtamântul informat al pacientului.

ART. 9 Conflictul cu convingerile morale si etice

Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist si chimist) nu este obligat sa ofere un serviciu profesional daca acesta este în conflict cu propriile convingeri morale sau religioase, dar trebuie sa respecte convingerile morale, religioase si culturale ale pacientilor.
Daca el este de acord sa furnizeze un serviciu, el trebuie sa înlature convingerile religioase personale, culturale, fiziologice sau de alta natura. El trebuie sa asigure un acces echitabil la serviciile sale tuturor celor care au dreptul sa le foloseasca.

ART. 10 Delegatia si supravegherea

Ca sef si/sau membru al echipei care lucreaza în Chimie Clinica si Medicina de laborator, Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de laborator (biolog, biochimist si chimist), având în vedere circumstantele speciale ale situatiei în cauza, trebuie sa :
a). obtina o definitie clara a serviciilor solicitate de el si/sau echipa sa;
b). se asigure ca toate activitatile în laborator sunt organizate si executate cât mai exact si cât mai repede posibil;
c). protejeze securitatea si bunastarea colegilor sai, natura si mediul înconjurator; d). respecte superiorii, colegii si subordonatii prin luarea în considerare a cerintelor si aspiratiilor lor, cu conditia ca acestea sa respecte legile si etica profesiilor lor; e). depuna eforturi pentru un nivel ridicat de realizare tehnica a sarcinilor sale, sa contribuie si sa promoveze un mediu sanatos si placut pentru colegii sai; f). se asigure ca în cazul în care o sarcina este delegata unei persoane, aceasta are cunostintele, aptitudinile si competentele necesare pentru a întreprindere aceasta sarcina în mod eficient si eficace si este supravegheata corespunzator.

ART. 11 Publicitatea

Publicitatea pentru serviciile unor Specialisti în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist si chimist) trebuie sa fie corecta, onesta, legala, decenta si trebuie sa se concentreze exclusiv pe serviciile profesionale oferite.

ART. 12 Dispoziţii finale

Biochimiştii, biologii şi chimiştii din spital sunt obligaţi să respecte prevederile legii privind exercitarea profesiunilor proprii şi reglementările specifice sectorului medical.

E. ETICA ŞI DEONTOLOGIA FARMACISTULUI

ART. 1 Principii generale

Principiile fundamentale în baza cărora se exercită profesia de farmacist sunt următoarele:

a) exercitarea profesiei se face exclusiv în respect față de viața și de persoana umană;
b) în orice situație primează interesul pacientului și sănătatea publică;
c) respectarea în orice situație a drepturilor pacientului;
d) colaborarea ori de câte ori este cazul cu toți factorii implicați în asigurarea stării de sănătate a pacientului;
e) adoptarea unui rol activ față de informarea și educația sanitară a publicului, precum și față de combaterea toxicomaniei, polipragmaziei, dopajului, automedicației și a altor flageluri;

f) acordarea serviciilor farmaceutice se face la cele mai înalte standarde de calitate posibile pe baza unui nivel înalt de competență științifică, aptitudini practice și performanțe profesionale, în concordanță cu progresele științelor și practicii farmaceutice;
g) în exercitarea profesiei farmaciștii trebuie să dovedească loialitate și solidaritate unii față de alții în orice împrejurare, să își acorde colegial ajutor și asistență pentru realizarea îndatoririlor profesionale;
h) farmaciștii trebuie să se comporte cu cinste și demnitate profesională și să nu prejudicieze în niciun fel profesia de farmacist sau să submineze încrederea publică în aceasta.
În situațiile în care în rezolvarea unei probleme alegerea soluției nu este prevăzută în normele legale, farmacistul trebuie să ia o decizie concordantă cu etica profesiei și să își asume responsabilitatea.
Pentru respectarea principiilor de mai sus farmacistul este obligat să își păstreze libertatea și independența profesională conform jurământului profesiei. Colegiul Farmaciștilor din România garantează menținerea standardelor profesionale la cel mai înalt nivel posibil, în scopul ocrotirii sănătății publice, prin supravegherea respectării de către farmaciști a îndatoririlor profesionale și a eticii profesionale, precum și prin apărarea independenței, onoarei și demnității profesionale.

ART. 2 Responsabilitatea personală și independența farmaciștilor

În vederea îndeplinirii atribuțiilor, farmacistul, în timpul exercitării actului profesional, este obligat să respecte următoarele reguli:
a) să își exercite profesia în conformitate cu procedurile standard de operare scrise, prevăzute de regulile de bună practică din domeniul său de activitate;
b) să își îndeplinească îndatoririle profesionale cu competență, în termenele stabilite;
c) să profeseze doar în acele posturi în care i se permite să își respecte îndatoririle esențiale ca farmacist, libertatea de decizie și independență profesională;
d) să accepte acele posturi pentru care are competența și disponibilitatea necesare pentru a îndeplini cu succes îndatoririle profesionale. În acest sens trebuie să se informeze asupra specificului activității, accesului la mijloacele necesare pentru exercitarea profesiunii la standardele necesare;
e) să își îndeplinească personal atribuțiile şi la nevoie să delege o persoană competentă autorizată pentru îndeplinirea anumitor activităţi profesionale, asumându-şi răspunderea;
f) să informeze imediat o persoană responsabilă în cazul în care nu își poate îndeplini îndatoririle profesionale, pentru a se putea lua la timp măsuri de remediere;
g) să raporteze medicului prescriptor sau autorităţilor competente orice efect nedorit sau advers al medicamentelor, în scopul optimizării tratamentelor;
h) să se abţină să critice sau să condamne convingerile personale ori religioase ale pacientului care apelează la serviciile sale;
i) să acorde servicii în mod egal pentru toţi pacienţii, fără discriminare, în ordinea solicitării acestora, cu excepţia situaţiilor de urgenţă;
j) să se asigure că serviciile sale au fost percepute şi înţelese corect de pacient, încurajându-l să participe activ la reuşita tratamentului;
k) să nu refuze nejustificat acordarea serviciilor care îi intră în atribuţii, conform legii.
Farmacistul poate refuza acordarea unor servicii către pacient atunci când refuzul este justificat de interesul sănătăţii pacientului.
Înainte de a-şi asuma o funcţie de conducere, farmacistul trebuie să se autoevalueze şi să se asigure că este capabil să îndeplinească toate responsabilităţile acestei funcţii.

ART. 3 În exercitarea funcţiei, farmacistul-şef are următoarele obligaţii:

a) trebuie să se informeze asupra tuturor aspectelor şi cerinţelor legate de funcţia pe care o îndeplineşte;
b) trebuie să se asigure că toţi membrii personalului aflat în subordinea sa sunt informaţi asupra atribuţiilor profesionale pe care trebuie să le îndeplinească;
c) trebuie să transmită instrucţiunile clar pentru a împiedica orice risc de eroare; în măsura posibilităţilor, el va transmite în scris proceduri standard de operare;
d) se asigură că membrii personalului aflat în subordinea sa îşi îndeplinesc atribuţiile în conformitate cu prevederile legale, dar şi cu competenţa şi aptitudinile personale;

e) trebuie să respecte independenţa profesională a farmaciştilor din subordine;
f) se asigură că echipamentele, localul şi utilităţile de la locul de muncă sunt menţinute la standardele acceptate pentru desfăşurarea în bune condiţii a activităţilor profesionale;
g) se asigură că toate activităţile profesionale desfăşurate sub controlul său, precum şi cele exercitate de el personal sunt supuse asigurării de răspundere profesională;
h) se asigură că toate măsurile privind păstrarea confidenţialităţii sunt efective;
i) are datoria să notifice colegiului pe raza căruia îşi desfăşoară activitatea orice schimbare de interes profesional privind membrii personalului din subordinea sa ori funcţia sa;
j) trebuie să accepte, în măsura posibilităţilor, elevi şi studenţi pentru îndeplinirea stagiului de practică în unitatea pe care o conduce.

ART. 4 Competenţa profesională

Farmacistul trebuie să îşi asigure şi să îşi menţină la un înalt nivel pregătirea profesională, prin actualizarea permanentă a cunoştinţelor în aria sa profesională, în scopul îndeplinirii atribuţiilor cu competenţa necesară.
În vederea actualizării permanente a cunoştinţelor profesionale, farmacistul este obligat:
a) să îşi planifice şi să participe la formele de pregătire profesională organizate sau acreditate de Colegiul Farmaciştilor din România;
b) să evalueze şi să aplice în practica curentă cunoştinţele actualizate permanent;
c) să ateste cu documente doveditoare pregătirea sa, prin formele programelor de dezvoltare profesională acceptate, atunci când acest lucru îi este solicitat de comisiile de specialitate ale colegiului teritorial la care este înregistrat.

ART. 5 Confidenţialitatea

Farmacistul are datoria de a respecta şi proteja informaţia profesională.
Farmacistul trebuie să respecte şi să protejeze confidenţialitatea informaţiilor referitoare la pacienţi, obţinute în cursul activităţilor profesionale. Informaţiile pot fi dezvăluite în următoarele cazuri:
a) când pacientul şi-a dat consimţământul scris;
b) când tutorele pacientului a consimţit în scris, dacă vârsta pacientului sau starea sa de sănătate nu permite aceasta;
c) când este necesar pentru a preveni afectări majore sau punerea în pericol a sănătăţii pacientului, a unei terţe persoane sau a publicului în general;
d) stabilirea vinovăţiei în cazul săvârşirii unor infracţiuni, la solicitarea instanţei de judecată;
e) în alte situaţii prevăzute de lege.
Farmacistul nu trebuie să dezvăluie, decât cu acordul scris al medicului prescriptor, nicio informative referitoare la practica prescrierii acestuia.
Farmacistul trebuie să protejeze informaţia profesională internă, respectând următoarele reguli:
a) să nu permită accesul terţilor la informaţii privind activitatea unităţii în care îşi desfăşoară activitatea, decât cu acordul scris al angajatorului sau în alte situaţii prevăzute de lege;
b) să respecte cerinţele legale de protecţie a informaţiilor privind acumularea şi utilizarea acestora;
c) să asigure protecţia informaţiilor la operaţiunile de stocare, transmitere, primire ori distrugere.

ART. 6 Relaţiile de colaborare ale farmacistului

În exercitarea profesiei, farmacistul are datoria ca în interesul bolnavului şi al pacientului în general să colaboreze cu toţi confraţii săi. În acest sens:
a) toţi farmaciştii îşi acordă ajutor reciproc şi consultanţă pentru realizarea îndatoririlor profesionale;
b) farmaciştii îşi rezolvă singuri litigiile, cu respectarea spiritului de colegialitate; dacă nu reuşesc, fac apel la comisia de litigii a colegiului;
c) farmacistul trebuie să îşi trateze toţi colaboratorii cu respect, bunăvoinţă şi colegialitate;

d) farmacistul trebuie să dovedească în orice împrejurare solidaritate faţă de colegii săi şi loialitate faţă de corpul profesional şi profesia de farmacist.

În interesul pacientului şi al publicului în general, farmacistul trebuie să colaboreze cu medicul şi cu alţi membri ai echipei de sănătate. În acest sens:

a) farmacistul colaborează activ cu medicul prescriptor pentru a realiza efectuarea tratamentului pacientului la timp, în parametrii optimi şi în interesul acestuia;

b) în colaborarea sa cu medicul, farmacistul se va abţine de la orice înţelegere în scop material sau de altă natură care ar avea drept rezultat încălcarea dreptului pacientului;

c) farmacistul trebuie să se abţină de la orice fapt care ar putea aduce prejudicii demnităţii şi imaginii medicului sau altor membri ai profesiunilor sanitare, pentru a nu crea neîncredere pacientului.

ART. 7 Concurenţa neloială

Farmacistul nu trebuie să utilizeze mijloacele concurenţei neloiale în vederea obţinerii unor avantaje materiale sau de altă natură.

Se consideră a fi practici neloiale, fără a fi limitative, următoarele activităţi:

a) atragerea pacienţilor prin oferirea de avantaje materiale sau reclamă mincinoasă;

b) folosirea de funcţia deţinută sau de mandatul încredinţat în cadrul organelor de conducere pentru atragerea de pacienţi.

Este sancţionabilă denunţarea nejustificată şi în scop concurenţial a colegilor.

ART.8 Publicitatea

Orice informaţie furnizată publicului de către farmacist în legătură cu serviciile de sănătate oferite trebuie să fie corectă, decentă, legală şi onestă.

Orice informaţie şi material promoţional cu privire la serviciile profesionale trebuie să fie în concordanţă cu rolul farmacistului în promovarea sănătăţii şi să permită pacientului să decidă independent asupra solicitării serviciului respectiv.

În scopul promovării unor servicii proprii, farmaciştii trebuie să se abţină de la a defăima serviciile profesionale ale altor confraţi.

Farmacistul trebuie să se abţină de la orice procedee sau mijloace contrare demnităţii profesionale, care ar prejudicia dreptul pacientului de a-şi alege singur farmacistul

Pe tot timpul exercitării profesiei, farmacistul trebuie să se asigure că acţiunile de promovare a medicamentelor, în care este implicat sau care au loc în unităţile în care el lucrează, sunt în conformitate cu prevederile legale privind publicitatea medicamentelor. Farmacistul se va asigura că promovarea medicamentelor nu implică obligarea pacientului de a cumpăra sau de a primi medicamente nedorite sau în exces, în locul celor dorite sau împreună cu acestea.

ART. 9 Servicii farmaceutice de urgenţă

(1) pentru asigurarea continuităţii asistenţei cu medicamente a populaţiei, farmaciştii trebuie să furnizeze, în condiţiile legii, servicii farmaceutice de urgenţă.

(2) furnizarea serviciilor farmaceutice de urgenţă se va face cu respectarea următoarelor principii:

a) farmacistul va utiliza toate cunoştinţele sale profesionale pentru a veni în sprijinul pacientului;

b) pentru a realiza un serviciu de calitate, farmacistul va solicita pacientului sau aparţinătorului acestuia toate informaţiile legate de urgenţa cererii sale, respectiv medicaţia curentă, existenţa altor afecţiuni sau alergii, precum şi alte aspecte care pot influenţa decizia farmacistului;

c) decizia farmacistului va fi luată avându-se în vedere şi afecţiunea pentru care se solicită medicamentul, grupa terapeutică din care face parte medicamentul, efectele adverse şi contraindicaţiile;

d) în funcţie de gravitatea situaţiei prezentate, farmacistul va încerca să ia legătura cu medicul currant al pacientului sau cu un alt medic;

e) dozele eliberate pot fi pentru maximum 24 de ore, în zilele lucrătoare, şi pentru maximum 72 de ore, pentru sfârşitul de săptămână şi sărbătorile legale;

f) orice intervenţie de acest tip va fi însoţită de recomandarea farmacistului ca pacientul să se adreseze imediat medicului;

g) în cazul copiilor, eliberarea unui medicament va fi însoţită de recomandarea către părinţi

de a consulta în cel mai scurt timp medicul de familie sau de a apela la serviciul de urgenţă;
h) medicamentele psihotrope şi stupefiante nu fac obiectul serviciilor farmaceutice de urgenţă.
Pentru a realiza în condiţii bune serviciile farmaceutice de urgenţă, farmacistul este obligat să acorde primul ajutor, în limita competenţelor sale, şi să solicite intervenţia serviciilor specializate, informând asupra măsurilor luate din proprie iniţiativă.
(3) farmacistul poate elibera medicamente fără prescripţie medicală în următoarele situaţii:
a) pacientul este bolnav cronic şi este cunoscut de către farmacist sau se află în evidenţele farmaciei ca utilizator al medicamentului solicitat, dar din diverse motive nu a putut ajunge la medic;
b) pacientul nu posedă o prescripţie medicală, dar prezintă un bilet de ieşire din spital, o scrisoare medicală etc.;
c) pacientul prezintă o prescripţie a cărei valabilitate a expirat;
d) pacientul prezintă o schemă de tratament parafată de medicul prescriptor;
e) pacientul este în tranzit şi nu îşi poate continua tratamentul;
f) alte situaţii de urgenţă în care farmacistul va decide, după caz, eliberarea unui medicament pe o durată limitată, până la obţinerea unei prescripţii, cu îndrumarea pacientului către medicul de familie, centrul de sănătate sau permanenţă, compartimentul ori unitatea de primire a urgenţelor sau apelarea numărului de urgenţă 112.
(4) În cazuri urgente, farmacistul trebuie să acorde asistenţă pacienţilor, dacă este solicitat, şi în afara programului farmaciei.

ART. 10 Incompatibilităţi

(1) Se recunoaşte ca activitate profesională activitatea desfăşurată în mod legal de farmacişti în unul sau mai multe dintre domeniile următoare:
a) prepararea formelor farmaceutice ale medicamentelor;
b) fabricarea şi controlul medicamentelor;
c) controlul medicamentelor într-un laborator pentru controlul medicamentelor;
d) depozitarea, conservarea şi distribuirea medicamentelor angro;
e) prepararea, controlul, depozitarea şi distribuţia medicamentelor în farmacii deschise publicului;
f) prepararea, controlul, depozitarea şi eliberarea medicamentelor din farmaciile de spital;
g) acordarea de informaţii şi consultanţă privind medicamentele.
(2) Farmacistul, în conformitate cu pregătirea sa universitară, este competent să exercite şi alte activităţi profesionale, precum:
a) colaborare cu medicul pentru stabilirea şi urmărirea terapiei pacientului;
b) farmacovigilenţă;
c) fabricarea, controlul, depozitarea, conservarea şi distribuţia produselor din plante, suplimentelor
nutritive, produselor igieno-cosmetice, dispozitivelor medicale, medicamentelor de uz veterinar, substanţelor farmaceutice active şi auxiliare;
d) analize în laboratoare de biochimie, toxicologie şi igienă a mediului şi alimentelor;
e) marketing şi management farmaceutic;
f) activităţi didactice, cercetare sau administraţie sanitară.
(3) În toate activităţile prevăzute la alin. (1) farmacistul are deplină răspundere şi drept de decizie.
(4) Exercitarea profesiei de farmacist este incompatibilă cu:
a) exercitarea concomitentă a profesiei de medic;
b) starea de sănătate fizică sau psihică necorespunzătoare pentru exercitarea profesiei de farmacist;
c) comerciant persoană fizică;
d) exercitarea unor activităţi contrare legii sau bunelor moravuri;
e) calitatea de lucrător comercial sau agent comercial;
f) angajat al altor unităţi decât cele care au ca obiect de activitate serviciile farmaceutice, cercetarea farmaceutică, producţia ori distribuţia de medicamente.

(5) Farmaciştii care ocupă funcţii publice în cadrul aparatului central al Ministerului Sănătăţii, în cadrul autorităţilor de sănătate publică judeţene şi a municipiului, în cadrul Casei Naţionale de Asigurări de Sănătate şi, respectiv, în cadrul caselor de asigurări de sănătate judeţene şi a municipiului pot desfăşura în afara programului normal de lucru, în condiţiile legii, activităţi profesionale, potrivit calificării pe care o deţin exclusiv în unităţi sanitare sau farmaceutice private.

ART. 11 Dispoziţii finale

Farmacistul răspunde disciplinar pentru nerespectarea legilor şi regulamentelor profesionale, a Codului deontologic al farmacistului şi a regulilor de bună practică profesională, a Statutului Colegiului Farmaciştilor din România, pentru nerespectarea deciziilor adoptate de organele de conducere ale Colegiului Farmaciştilor din România, precum şi pentru orice fapte săvârşite în legătură cu profesia sau în afara acesteia, care sunt de natură să prejudicieze onoarea şi prestigiul profesiei sau ale Colegiului Farmaciştilor din România.

Orice comportament în exercitarea profesiei care încalcă principiile prezentului cod poate face obiectul unei reclamaţii privind încălcarea eticii profesionale de către farmacist.

F. ETICA ŞI DEONTOLOGIA CONSILIERULUI JURIDIC

ART. 1 Principii deontologice

(1) Integritatea si autonomia profesionala, respectarea legilor, probitatea, onoarea, vigilenta, confidentialitatea, organizarea, eficacitatea si perseverenta sunt ideile diriguitoare care guverneaza activitatea consilierului juridic.

(2) Indeplinirea corecta si in timp util a atributiilor profesionale confera substanta principiului integritatii profesionale.

(3) Autonomia si independenta profesionala a consilierului juridic se manifesta prin asumarea unor responsabilitati si actionarea la moment oportun intr-un context determinat.

(4) Consilierii juridici sunt independenti din punct de vedere profesional si se supun numai Constitutiei Romaniei, legii, statutului profesiei si prezentului cod de deontologie profesionala.

(5) Prin independenta profesionala in sensul prezentului cod se intelege libertatea de actiune si de opinie care este limitata doar prin dispozitii legale sau regulamentare aplicabile profesiei de consilier juridic.

(6) Corectitudinea si integritatea morala sunt valori fundamentale pe care consilierul juridic este obligat sa le respecte atat in timpul serviciului cat si in afara acestuia.

(7) Rezultatul activitatii consilierului juridic este o consecinta a urmaririi atente si continue a derularii sarcinilor incredintate.

(8) Datoria fiecarui consilier juridic este sa pastreze secretul datelor si informatiilor de care a luat la cunostinta in virtutea exercitarii profesiei cu exceptia unor dispozitii legale sau statutare contrare.

(9) Confidentialitatea datelor si informatiilor detinute contribuie la crearea unui climat de siguranta pentru entitatea beneficiara a serviciilor oferite.

(10) Organizarea riguroasa a activitatii consilierului juridic se face in scopul satisfacerii celor mai exigente standarde de calitate si eficacitate a muncii.

(11) Prin discernerea intre serviciul oferit si asteptarile beneficiarului, intre asteptarile personale, profesionale si consecintele economice, in activitatea consilierului juridic primeaza respectarea legii.

(12) Consilierul juridic este obligat sa depuna efortul necesar pentru realizarea si reusita sarcinilor ce ii revin in exercitarea profesiei.

(13) Respectarea si aplicarea principiilor enuntate constituie un deziderat si un scop al exercitarii profesiei de consilier juridic. Respectarea lor se impune chiar si in afara exercitarii activitatii profesionale, consilierul juridic fiind obligat sa se abtina de la savarsirea de fapte ilegale sau contrarii dispozitiilor statutare ale asociatiei profesionale din care face parte, de natura a aduce atingere principiilor fundamentale, ordinii publice si bunelor moravuri sau demnitatii profesiei de consilier juridic.

ART. 2 Conditii de exercitare a profesiei

(1) Consilierul juridic asigura apararea drepturilor si intereselor legitime ale spitalului, in conformitate cu Constitutia si cu legile tarii.

(2) In virtutea unei pregatiri profesionale deosebite si a stapanirii perfecte a tehnicilor de asistenta, consiliere si reprezentare consilierul juridic trebuie sa dovedeasca o amanuntita cunoastere a problematicii cauzelor supuse spre rezolvare.
(3) Apartenenta consilierului juridic pe baza unui contract individual de munca la spital nu aduce atingere indatoririlor sale profesionale, oportunitatii de a alege metodele de lucru sau posibilitatii de luare a unor decizii in plan profesional.
(4) Consilierului juridic ii este interzis in exercitarea profesiei sa tolereze acte ilegale.
(5) Consilierul juridic nu se poate prevala de pozitia sa pentru a satisface anumite interese personale.
(6) El va refuza orice oferta sau promisiune de avantaje ilicite si se va abtine de la acte care contravin principiilor moralei si celor de ordine publica.
(7) Consilierul juridic este responsabil de concluziile si actiunile sale in exercitarea profesiei.
(8) Profesia de consilier juridic se exercita personal de catre consilierul juridic inscris pe Tabloul profesional al consilierilor juridici definitivi sau stagiari, tinut de catre Colegiile Consilierilor Juridici din Romania.
(9) Consilierul juridic va utiliza cu buna credinta mijloacele tehnice si baza materiala puse la dispozitie de catre beneficiarul serviciilor sale.

ART. 3 Indatoriri profesionale si raporturile dintre consilierii juridici

(1) Consilierul juridic trebuie sa asigure transparenta activitatii sale in relatiile cu spitalul, precum si cu tertele persoane sub rezerva respectarii obligatiei de confidentialitate.
(2) Lipsa de transparenta poate aduce prejudicii grave imaginii profesiei de consilier juridic si este interzisa cu desavarsire.
(3) Consilierul juridic va evita desfasurarea unor activitati susceptibile de a leza libertatea sa de apreciere a cauzelor incredintate spre rezolvare sau sa fie pus intr-o situatie care poate fi perceputa ca fiind de natura sa lezeze demnitatea profesiei.
(4) Consilierul juridic va accepta sarcinile pe care le considera compatibile cu competenta si functia sa.
(5) Consilierul juridic va refuza sarcinile care contravin dipozitiilor legale sau prezentului cod si va lua masurile de precautie necesare pentru a evita situatiile similare.
(6) Consilierul juridic va evita orice conflict de interese care ar aduce atingere imaginii profesiei de consilier sau a spitalului. Nu poate fi considerata evitare de conflict situatia in care consilierul era obligat sa intervina pentru restabilirea legalitatii si nu a intervenit.
(7) Consilierul juridic va respecta specificitatea exercitarii profesiei sale si va sustine independent acesteia.
(8) Consilierul juridic va sprijini colegii in exercitarea profesiei, in aplicarea si apararea prezentului cod. El va raspunde favorabil la cererea de consultanta a acestora si ii va ajuta in situatii dificile, in limita posibilitatilor sale, in special prin rezolvarea unor probleme de ordin deontologic.
(9) Consilierul juridic va tine cont de opiniile si practicile colegilor in masura in care acestea nu contravin principiilor generale cuprinse in prezentul cod.
(10) Se interzice consilierului juridic orice manifestare de concurenta neloiala iar exercitarea profesiei se face exclusiv pe criterii de competenta profesionala.

ART. 4 Imaginea profesiei

(1) Relatiile intre consilierii juridici se bazeaza pe respect reciproc si buna credinta pentru a constitui un exemplu de integritate a unui corp profesional bine definit.
(2) Consilierul juridic trebuie sa promoveze prin comportamentul sau in orice circumstante o imagine favorabila profesiei sale. In acest sens consilieriul juridic va constientiza consecintele posibile ale comportamentului sau profesional si ale actelor indeplinite in exercitarea profesiei.
(3) Promovarea unei imagini favorabile profesiei se realizeaza prin asigurarea unei prestatii de calitate.
(4) Exercitarea profesiei de consilier impune obligatia de largire a orizonturilor cunoasterii profesionale.
(5) Consilierul juridic este obligat sa-si desfasoare cu maxima atentie activitatea profesionala si sa dea dovada de cinste si corectitudine in orice circumstante.

(6) Formarea imaginii profesiei de consilier este rezultatul efortului comun al tuturor reprezentantilor profesiei de consilier juridic
(7) Perfectionarea continua a profesiei de consilier juridic va fi asigurata prin fixarea si respectarea unor obiective clare, in concordanta cu tendintele generale de dezvoltare ale societatii. Obiectivele generale ale profesiei sunt comune tuturor consilierilor juridici si se respecta ca atare.
(8) Celeritatea actiunilor consilierului juridic este esentiala pentru activitatea acestuia, asigurand indeplinirea in conditii optime a sarcinilor incredintate. Consilierii juridici vor sprijini eforturile colegilor pentru mentinerea unui climat de legalitate si profesionalism in domeniu.
ART. 5 Dispozitii finale: Responsabilitatea profesionala a consilierilor juridici este angajata pentru nerespectarea normelor de exercitarea a profesiei stabilite prin lege, statutul profesiei si actele normative in vigoare. Nerespectarea normelor deontologice atrage raspunderea consilierului juridic.

G. ETICA ŞI DEONTOLOGIA PENTRU PERSONALUL NEMEDICAL

Capitolul I – Dispoziții generale
Art. 1. Prezentul Cod de etică și deontologie stabilește principiile, normele de conduită și responsabilitățile profesionale ale personalului nemedical din cadrul spitalului public.
Art. 2. Codul se aplică tuturor angajaților nemedicali ai spitalului public, indiferent de funcție, nivel ierarhic, durată sau tip de contract.
Art. 3. Respectarea prevederilor prezentului cod este obligatorie și constituie obligație de serviciu.
Capitolul II – Principii fundamentale
Art. 4. Personalul nemedical își desfășoară activitatea cu respectarea următoarelor principii:

- legalitate și supremația legii;
- interes public și responsabilitate față de comunitate;
- integritate, corectitudine și onestitate;
- imparțialitate și nediscriminare;
- transparență și profesionalism;
- respectarea demnității umane;
- confidențialitatea informațiilor.

Capitolul III – Conduita profesională
Art. 5. Angajații au obligația de a manifesta un comportament profesional, civilizat și respectuos în exercitarea atribuțiilor de serviciu.
Art. 6. În relațiile de muncă este obligatorie respectarea ierarhiei, a regulamentului intern și a dispozițiilor conducerii spitalului.
Art. 7. Este interzis orice comportament abuziv, jignitor, discriminatoriu sau agresiv, verbal ori fizic.
Art. 8. Angajații trebuie să își îndeplinească atribuțiile cu responsabilitate, eficiență și loialitate față de instituția publică.
Capitolul IV – Relația cu pacienții și aparținătorii
Art. 9. Personalul nemedical are obligația de a respecta drepturile pacientului, demnitatea, intimitatea și confidențialitatea acestuia.
Art. 10. Este interzisă orice formă de discriminare a pacienților sau aparținătorilor, directă sau indirectă.
Art. 11. Personalul nemedical nu poate condiționa îndeplinirea atribuțiilor de serviciu de obținerea unor avantaje materiale sau de altă natură.
Art. 12. Este interzisă solicitarea sau acceptarea de bunuri, servicii, favoruri sau alte beneficii necuvenite.
Capitolul V – Confidențialitatea și protecția datelor
Art. 13. Angajații au obligația de a păstra confidențialitatea informațiilor privind pacienții, activitatea spitalului și datele cu caracter personal.
Art. 14. Prelucrarea datelor se face cu respectarea legislației în vigoare privind protecția datelor cu caracter personal.
Art. 15. Obligația de confidențialitate subzistă și după încetarea raporturilor de muncă.
Capitolul VI – Integritate, incompatibilități și conflict de interese

Art. 16. Personalul nemedical are obligația de a evita situațiile de incompatibilitate și conflict de interese.
Art. 17. Este interzisă folosirea funcției publice sau a poziției ocupate pentru obținerea de foloase necuvenite pentru sine sau pentru alte persoane.
Art. 18. Bunurile, fondurile și resursele spitalului public vor fi utilizate exclusiv în interesul instituției.
Capitolul VII – Imaginea instituției publice
Art. 19. Angajații au obligația de a proteja imaginea, prestigiul și credibilitatea spitalului public.
Art. 20. Exprimarea publică a opiniilor privind activitatea spitalului se realizează doar prin persoanele autorizate, conform procedurilor legale.
Capitolul VIII – Răspunderea disciplinară
Art. 21. Nerespectarea prevederilor prezentului cod constituie abatere disciplinară și se sancționează conform:

- Codului muncii;
- legislației aplicabile personalului din sectorul public;
- regulamentului intern al spitalului.

Art. 22. Aplicarea sancțiunilor nu înlătură răspunderea civilă, contravențională sau penală, după caz.
Capitolul IX – Dispoziții finale
Art. 23. Prezentul cod intră în vigoare la data aprobării de către conducerea spitalului public.
Art. 24. Codul se aduce la cunoștința tuturor angajaților nemedicali și este obligatoriu pentru aceștia.

H. METODOLOGIA STABILIRII RISCURILOR SI VULNERABILITATILOR ETICE

Metodologia propusă este o sinteză a mai multor abordări posibile în analiza riscurilor şi vulnerabilităţilor:
În cadrul acestei metodologii lucrăm cu următoarele definiţii:

- Vulnerabilitate = slăbiciune în sistemul de reglementare sau în cel de control al activităţilor, ce ar putea fi exploatată declanşând o faptă reprobabila;
- Ameninţare = acţiunea sau evenimentul potenţial care poate să apară în cadrul activităţii;
- Risc = probabilitatea de apariţie a unei ameninţări vizând un angajat, colectiv profesional sau domeniu de activitate, determinand cauze / vulnerabilităţi specifice şi de natură să producă un impact/efecte cu privire la îndeplinirea obiectivelor activităţilor unui departament;
- Departament = formă de organizare care reuneşte un ansamblu de angajaţi care realizează acelaşi gen de activităţi şi sunt expuşi la riscuri similare.

Procesul prin care sunt identificate riscurile şi vulnerabilităţile cuprinde trei etape:

1. **Formarea grupului de lucru pentru integritate/stabilirea persoanei responsabile cu analiza vulnerabilităților şi riscurilor**

✓ Constituirea şi stabilirea componenţei grupului de lucru/desemnarea persoanei responsabile
✓ Informarea personalului instituţiei cu privire la aplicarea metodologiei la nivelul instituţiei.
✓ Instruirea membrilor grupului de lucru cu privire la aplicarea metodologiei şi fixarea responsabilităţilor individuale.

- **Responsabilităţile grupului de lucru:**

✓ Identificarea vulnerabilităţilor şi activităților/funcţiunilor cu risc;
✓ Colectarea datelor pentru a putea identifica problemele reale precum şi soluţiile acestor probleme;
✓ Redactarea raportului de evaluare a riscurilor şi vulnerabilităţilor la corupţie şi a măsurilor de remediere a acestora.

2. **Identificarea vulnerabilităţilor, ameninţărilor şi riscurilor**

Pentru identificarea vulnerabilităţilor, ameninţărilor şi riscurilor se vor desfăşura următoarele activităţi de către grupul de lucru:

- Elaborarea, în baza organigramei şi a legislaţiei, a listei cu atribuţiilor principale ale angajatilor.

După elaborarea acestei liste, vă recomandăm să o supuneţi atenției angajaţilor instituţiei prin e-mail. Includeţi toate recomandările primite.

Atribuţiile care sunt caracterizate de un nivel ridicat de monopol şi putere discreţionară de decizie, precum şi de slaba prezenţă a transparenţei în procesul de luare a deciziilor, sunt cel mai probabil vulnerabile.

- ✓ **Identificarea ariilor de intervenţie**

Fiecare membru al grupului de lucru va completa analiza multicriterială. Rezultatele se centralizează la nivelul grupului de lucru şi se stabilesc ariile de intervenţie (atribuţiile) pentru care se vor dezvolta măsuri de remediere. **După** elaborarea acestei liste cu ariile de intervenţie vă recomandăm să o supuneţi atenţiei angajaţilor instituţiei, fie prin e-mail, fie printr-o şedinţă internă (varianta recomandată). Includeţi toate recomandările primite.

- ✓ Organizarea unui atelier de lucru în care să fie validată lista cu atribuţiile vulnerabile şi ariile de intervenţie.

Recomandăm ca la această întâlnire să fie invitaţi reprezenttantii pacientilor, reprezentanţi ai organizaţiilor neguvernamentale, clienti, reprezentanţi ai altor autorităţi publice. Aceste persoane vor primi lista de atribuţii necompletată şi vor fi rugate să evalueze care sunt cele mai vulnerabile atribuţii, care sunt efectiv ameninţările (ex. oferirea de mită pentru a primi .....), şi care sunt riscurile (probabilitatea de apariţie a respectivei ameninţări; probabilitate ridicată, medie, scăzută). Fiecare atribuţie va fi comentată pe rând. Invitaţii vor fi încurajaţi să completeze fiecare listă şi să argumenteze de ce au considerat atribuţia într-un fel sau altul. Discuţia se va menţine la nivel general şi nu va fi încurajată discuţia despre persoane individuale. Grupul de lucru va redacta o minută a atelierului de lucru în care vor fi scrise toate ameninţările şi riscurile identificate de participanţi. Grupul de lucru va centraliza listele cu atribuţii completate de participanţi şi va compara atribuţiile vulnerabile identificate intern cu cele identificate de beneficiarii serviciilor. Grupul de lucru va compara analiza multicriterială realizată intern cu cea realizată de beneficiarii serviciilor.

- ✓ Realizarea unui tabel cu atribuţiile vulnerabile, vulnerabilităţile, ameninţările şi riscurile.

Toate materialele realizate sunt centralizate şi grupul de lucru decide care sunt atribuţiile, vulnerabilităţile, ameninţările şi riscurile ce vor fi luate în calcul mai departe.

Grupul de lucru va completa:

Raport de evaluare a riscurilor şi vulnerabilităţilor şi a măsurilor de remediere

Riscurile si vulnerabilitatile de care se va tine cont in evaluare vor fi in legatura cu:

Principiile care guvernează conduita profesională a personalului:

1. Prioritatea interesului public - principiu conform căruia personalul are îndatorirea de a considera interesul public mai presus decât interesul personal, în exercitarea atribuțiilor funcției;
2. Asigurarea egalității de tratament a cetățenilor - principiu conform căruia personalul are îndatorirea de a aplica același regim juridic în situații identice sau similare;
3. Profesionalismul - principiu conform căruia personalul are obligația de a îndeplini atribuțiile de serviciu cu responsabilitate, competentă, eficientă, corectitudine și conștiinciozitate;
4. Imparțialitatea și nediscriminarea - principiu conform căruia angajații sunt obligați să aibă o atitudine obiectivă, neutră față de orice interes politic, economic, religios sau de altă natură, în exercitarea atribuțiilor funcției;
5. Integritatea morală - principiu conform căruia personalului îi este interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru el sau pentru altul, vreun avantaj ori beneficiu moral sau material;
6. Libertatea gândirii și a exprimării - principiu conform căruia personalul poate să-și exprime și să-și fundamenteze opiniile, cu respectarea ordinii de drept și a bunelor moravuri;
7. Cinstea și corectitudinea - principiu conform căruia, în exercitarea funcției și în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, personalul trebuie să fie de bună-credință și să acționeze pentru îndeplinirea conformă a atribuțiilor de serviciu;
8. Personal ori angajat - persoana încadrată și numită într-o funcție in cadrul spitalului, în condițiile Legii nr. 53/2003, cu modificările ulterioare.
9. Funcție - ansamblul atribuțiilor și responsabilităților stabilite, în temeiul legii, în fișa postului;
10. Interes public - acel interes care implică garantarea și respectarea de către spital, a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor, recunoscute de Constituție, legislația internă și tratatele internaționale la care România este parte, precum și îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, cu respectarea principiilor eficienței, eficacității și economicității cheltuirii resurselor;

11. Interes personal - orice avantaj material sau de alta natură, urmărit ori obținut, în mod direct sau indirect, pentru sine ori pentru alții, de către personal prin folosirea reputației, influenței, facilităților, relațiilor, informațiilor la care are acces, ca urmare a exercitării atribuțiilor funcției;
12. Conflict de interese - acea situație sau împrejurare în care interesul personal, direct ori indirect, al angajatului contravine interesului public, astfel încât afectează sau ar putea afecta independența și imparțialitatea sa în luarea deciziilor ori îndeplinirea la timp și cu obiectivitate a îndatoririlor care îi revin în exercitarea funcției deținute;
13. Informație de interes public - orice informație care privește activitățile sau care rezultă din activitatea unității sanitare, și care este stabilită astfel de către conducerea instituției, în baza prevederilor legale în vigoare, indiferent de suportul ei;
14. Informație cu privire la date personale - orice informație privind o persoană identificată sau identificabilă.

Tipuri de vulnerabilitati si masuri, in obtinerea consimtamantului informat:

VULNERABILITATEA IDENTIFICATA	**MASURI ADOPTATE PENRU DIMINUAREA VULNERABILITATII**
Pacientul adult nu are discernamant	1. Se apeleaza la apartinatori pentru a obtine consimtamantul informat scris al acestuia. 2. In caz de urgenta daca viata pacientului este in pericol, dupa tentative de contactare a apartinatorilor, o comisie formata din cel putin 2 medici ai unitatii sanitare isi asuma responsabilitatea actului medical necesar salvarii vietii pacientiului si consemneaza acestea in FOCG.
Pacientul este minor	1. In caz de urgenta daca viata pacientului este in pericol, dupa tentative de contactare a apartinatorilor, o comisie formata din cel putin 2 medici ai unitatii sanitare isi asuma responsabilitatea actului medical necesar salvarii vietii pacientiului si consemneaza acestea in FOCG.
Starea pacientului s-a agravat brusc	1. Daca pacientul nu mai este cooperant se apeleaza la apartinatori. 2. In caz de urgenta daca viata pacientului este in pericol, dupa tentative de contactare a apartinatorilor, o comisie formata din cel putin 2 medici ai unitatii sanitare isi asuma responsabilitatea actului medical necesar salvarii vietii pacientiului si consemneaza acestea in FOCG
Pacientul prezinta manifestari agresive	1. Se aplica masurile din Procedura operationala de Tratare a pacientului agresiv si se apeleaza la apartinatori 2. In caz de urgenta daca viata pacientului este in pericol, dupa tentative de contactare a apartinatorilor, o comisie formata din cel putin 2 medici ai unitatii sanitare isi asuma responsabilitatea actului medical necesar salvarii vietii pacientiului si consemneaza acestea in FOCG.

Pacientul refuza tratamentul / investigatia propusa	**1**. Se va explica inca o data pacientului riscurile la care se supune daca refuza tratamentul / investigatia propusa. 2. Daca este posibil se incearca gasirea unei investigatii / tratament alternative 3. Daca toate aceste variante se epuizeaza fara gasirea unei solutii ca pacientul sa acorde consimtamantul informat pacientului i se comunica ca va fi externat.
Pacientul are un nivel de intelegere scazut si nu poate comunica adecvat cu medicul	1. Se aplica masurile din Procedura operationala de Tratare a pacientului cu dizabilitati 2. Se va apela un un apartinator care sa medieze dialogul cu pacientul.

Alte vulnerabilitati in obtinerea consimtamantului:

1. nestiutor de carte
2. surdo mut
3. nevazator
4. cu anumite convingeri religioase
5. care nu pot semna din cauza unei infirmitati
6. imigrant
7. pacienti insotiti de alta persoana decat apartinatori sau reprezentant legal (ex. prieten, vecin, etc)
8. pacient institutionalizat
9. pacient cu parinti minori (sub 16 ani si necasatoriti legal)
10. consimțământul este semnat mai târziu decât debutul terapiei

RISCURILE SI VULNERABILITATILE PROPUSE PENTRU NEOBTINEREA CONSIMTAMANTULUINFORMAT

Atribuţia vulnerabilă	**Vulnerabilităţi**	**Ameninţări**	**Risc (ridicat, mediu, scăzut)**	**Cauze**	**Măsuri de remediere a vulnerabili-tăţilor**
1 Efectuarea tratamentului fara obtinerea consimtamantului	1.1. necunoasterea de catre pacient prin neinformare a incidentelor si accidentelor pe care manevra le impune	1.1.1. dezvoltarea unui incident sau accident pe perioada manevrei	Ridicat	Lipsa cunoştinţelor angajatului în identificarea greşelilor de proiectare	Instruire procedura
2. Stabilirea planului de investigatie fara obtinerea consimtamantului	2.1. necunoasterea de catre pacient prin neinformare a incidentelor si accidentelor pe care procedurile de diagnostic le pot dezvolta	2.1.2 dezvoltarea unui incident sau accident pe perioada manevrei de diagnostic	Mediu	Lipsa cunoştinţelor angajatului în identificarea greşelilor de proiectare	Instruire procedura

3. Neefectuarea tratamentului pcientului necooperant in lipsa consimtamantului	3.2. neacordarea ingrijirilor	3.2.1 degradarea starii de sanatate a pacientului iremediabil sau cu urmari grave	Mediu	Lipsa cunoştinţelor angajatului în identificarea greşelilor de proiectare	Aplicarea procedurii de comisie de arbitraj

I. DISPOZITII FINALE

Raspunderea personalului spitalului.

(1) Incalcarea dispozitiilor prezentului cod constituie abatere şi atrage raspunderea disciplinara a personalului, in conditiile legii, care nu exclude răspunderea civilă, penală, administrativă sau materială.

2) Comisiile interne cu atributii disciplinare au competenta de a cerceta incalcarea prevederilor prezentului cod de conduita si de a propune aplicarea sanctiunilor disciplinare in conditiile Legii nr. 53/2003, republicata, cu modificarile ulterioare.

(3) In cazurile in care faptele savarsite intrunesc elementele constitutive ale unor infractiuni, vor fi sesizate organele de urmarire penala competente, in conditiile legii.

(4) Anual, in trimestrul I, secretarul de etica va aplica un test (anexa) de verificare a cunostintelor etice pentru medici si asistenti si va elabora un raport, in atentia presedintelui Consiliului etic, cu rezultatele obtinute. Pentru celelalte categorii de angajati secretarul de etica va elabora anual modelul testelor de verificare a cunostintelor, dupa modelele anexate, se va aproba de catre manager si se va aplica de catre secretarul de etica. Dupa aplicare secretarul de etica elaboreaza raportul de verificare a cunostintelor, dupa modelele din anexa.

(5) Rezultatele evaluarii cunostintelor se va aduce la cunostinta managerului, cu concluzii / propuneri / masuri, de catre presedintele consiliului de etica.

(6) Anual secretarul de etica aplica si completeaza chestionarele standardizate pentru raportarea către DSP a normelor de respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în serviciile de sănătate (anexa 7).

(7) Rezultatele evaluarilor se aduc la cunostinta comitetului director, a consiliului medical, a comisiei de etica, a BMCSS si a reprezentantului salariatilor, de catre secretarul de etica.

(8) Codul de etica si deontologie aprobat, se publica pe reteaua de intranet a spitalului, de catre secretarul cosiliului de etica, pentru luare spre cunostinta de catre toti angajatii.

(9) Seful structurii instruieste angajatii din subordine, cu privire la Codul de etica si deontologie si face dovada instruirii prin procesul verbal de instruire.

(10) O copie a procesului verbal de instruire se transmite structurii de management a calitatii.